

BORSA MEYDANINDA

SEKTÖRLER KONUŞUYOR

OCAK 2022

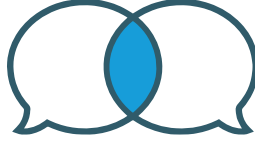
HUBUBAT'TA

KÜRESEL TRENDLER VE TÜRKİYE

İSTANBUL TİCARET BORSASI

ISTANBUL COMMODITY EXCHANGE 1924

**BORSA MEYDANINDA
SEKTÖRLER KONUŞUYOR**

**HUBUBAT'TA
KÜRESEL TRENDLER
VE TÜRKİYE**

OCAK 2022

İstanbul Ticaret Borsası Yayınları

BORSA MEYDANINDA SEKTÖRLER KONUŞUYOR
“Hububatta Küresel Trendler ve Türkiye”

ISBN: ??????

Genel Koordinatör
Şule KARADENİZ

Koordinatör
İsmail ŞEN

Yayın Kurulu:
Ahmet Yirmibeşoğlu, Denizhan Dere,
Hakan Kopuz, Kenan Dumanlı,
Sabahattin Özkurt, Şeyda Soykan,
Tümer Topal, Z. Mutsel İşgüzar

Tasarım
Gökhan YILDIRIM

Baskı
Şan Ofset

Nisan, 2023

“Borsa Meydanında Sektörler Konuşuyor” toplantıları
Güvenilir Ürün Platformu’nun katkılarıyla düzenlenmiştir.

İÇİNDEKİLER

Başkan Sunuş	7
Borsa Meydanında Sektörler Konuşuyor	8
Ali Kopuz İSTİB Yönetim Kurulu Başkanı	10
Ahmet Güldal TMO Genel Müdürü	12
Prof. Dr. Mustafa Bayram Tahıl ve Bakliyat İşleme Teknolojileri, Depolama ve Analiz Sistemleri Derneği (TABADER) Başkanı	21
Mehmet Reis Reis Bakliyat Yönetim Kurulu Başkanı	27
Özkan Taşpınar Ulusal Hububat Konseyi Başkanı	33
Gülfem Eren Hububat Tedarikçileri Derneği (HUBUDER) Başkanı	41
Hüseyin Bekçi İSTİB Hububat Ticareti Komite Başkan Yardımcısı	48
Şemsettin Memiş İSTİB Hububat Mamulleri ve Yem Ticareti Komitesi Meclis Üyesi	50
Hakkı İsmet Aral İSTİB Yönetim Kurulu Başkan Yardımcısı ve Bakliyat Ticareti Meslek Komitesi Üyesi	54
Kapanış	59
Basın Yansımaları	61

BORSA MEYDANINDA SEKTÖRLER KONUŞUYOR
TOPLANTILARIMIZI **QR KODU** OKUTARAK
İZLEYEBİLİRSİNİZ.

HUBUBAT'TA
KÜRESEL TRENDLER
VE TÜRKİYE

SÜT VE SÜT
ÜRÜNLERİNDE
ULUSAL STRATEJİLER

TÜRK TARIMININ
UYUYAN DEVI
ZEYTİN

DÜNÜ BUGÜNÜ
YARINI İLE
BAL SEKTÖRÜ

TÜRKİYE'NİN
BAHARAT YOLU

EKONOMİYE YÖN
VEREN ATIřTIRMALIK:
KURUYEMİř

BAKLAGİL
SEKTÖRÜ

KIRMIZI ETTE
SORUN VE ÇÖZÜMLER

UN VE UNLU
MAMULLERİ

BEYAZ ET
SEKTÖRÜ

EV DIşI TÜKETİM
SEKTÖRÜ

YUMURTA
SEKTÖRÜNÜN
SORUNLARI
VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ

BORSA MEYDANINDA
SEKTÖRLER KONUŞUYOR

BAŞKAN SUNUŞ

Güzel bir söz vardır: “Bârîka-i hakikat, müsâdeme-i efkârdan çıkar”... Yani “gerçeğin kıvılcımı, fikirlerin çatışmalarından çıkar”...

Bu söz, farklı fikirlerin açıkça konuşulduğu sağlıklı bir tartışma ortamının, gerçeğin ortaya çıkmasına veya asgari müştereklerde buluşulmasına imkân sağlayacağı olarak da yorumlanır.

Gerçekten sorunların tek boyutlu olarak ele alınması veya bir açıdan bakılarak çözüm üretilmesi sağlıklı sonuçlar vermiyor. Özellikle ekonomik ve toplumsal konulardaki sorunların çözümünde farklı bakış açılarının göz önünde bulundurulması ise temel şarttır. Çünkü bu sorunların ortaya çıkış nedenlerinin başında farklı çıkar gruplarının talepleri vardır.

Sorunların çözümü için önce tüm yönleriyle ortaya konulması sonra da her çıkar grubunun önerilerinin tartışılması gerekir. Çıkar gruplarının yanında, konuyu bilimsel olarak değerlendirebilecek otoritelerin ve karar alıcıların da görüşmelerde yer almaları gerekir.

Bu nedenle, İstanbul Ticaret Borsası olarak, genelde tarım ve gıda sektörünün, özelde ise alt sektörlerin sorunlarının tüm yönleriyle tartışılması ve çözüm önerilerinin üretilmesi için geniş katılımlı toplantılar düzenlemeye karar verdik. “Borsa Meydanında Sektörler Buluşuyor” etkinliğimizde iş ve bilim dünyası ile bürokrasiyi bir masa etrafında toplayarak sorunları ayrıntılarıyla ele alıp, çözüm önerileri sunmayı hedefliyoruz.

Toplantılarımız, sanal ortamda gerçekleşecek ve sonuçları kamuoyu ve ilgililerle paylaşılacak. Sektörlerimize, iş dünyamıza, ülkemize ve milletimize hayırlı olması dileklerimizle ilk toplantımız olan “Hububatta Küresel Trendler ve Türkiye”nin sonuçlarını ilginize sunuyoruz.

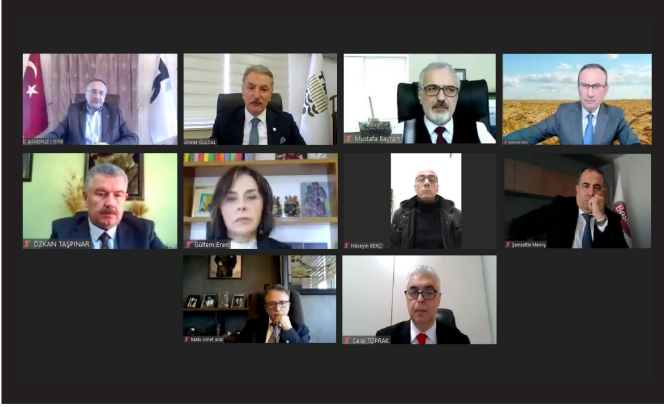
Ali KOPUZ

İSTİB Yönetim Kurulu Başkanı

TOPLANTI ADI

Borsa Meydanında Sektörler Konuşuyor
Hububatta Küresel Trendler ve Türkiye

TOPLANTI TARİHİ 20 OCAK 2022 / 14.00

KATILIMCILAR

- **Ali Kopuz** İSTİB Yönetim Kurulu Başkanı
- **Ahmet Güldal** TMO Genel Müdürü
- **Prof. Dr. Mustafa Bayram** Tahıl ve Bakliyat İşleme Teknolojileri, Depolama ve Analiz Sistemleri Derneği (TABADER) Başkanı
- **Mehmet Reis** Reis Bakliyat Yönetim Kurulu Başkanı
- **Özkan Taşpınar** Ulusal Hububat Konseyi Başkanı
- **Gülfem Eren** Hububat Tedarikçileri Derneği (HUBUDER) Başkanı
- **Hüseyin Bekçi** İSTİB Hububat Ticareti Komite Başkan Yardımcısı
- **Şemsettin Memiş** İSTİB Hububat Mamulleri ve Yem Ticareti Komitesi Meclis Üyesi
- **Hakkı İsmet Aral** İSTİB Yönetim Kurulu Başkan Yardımcısı ve Bakliyat Ticareti Meslek Komitesi Üyesi

Elif Aşlamacı Attepe: Öncelikle herkese, hem konuşmacılarımıza hem katılanlara, izleyenlere hoş geldiniz demek istiyorum. Borsa Meydanında Sektörler konuşuyor projesinin bugün ilkini gerçekleştireceğiz. Çok kıymetli bir proje. Türkiye'nin en önemli ve en büyük Ticaret Borsası olan İstanbul Ticaret Borsası önderliğinde gerçekleşiyor. Tüm gıda ve tarım sektörünün paydaşlarını bir araya getirdiğimiz ve Türkiye'de yapılacak en etkili kamuoyu toplantılarının başlangıcını bugün yapıyoruz. Çok kıymetli isimler var. Çok kıymetli konuşmacılarımız var. Ben sözü daha fazla uzatmadan Başkanımız İstanbul Ticaret Borsası Yönetim Kurulu Başkanı Ali Kopuz Bey'e sözü bırakıyorum. Buyurun Ali Başkanım söz sizin.

Ali Kopuz

İSTİB Yönetim Kurulu Başkanı

İSTİB Yönetim Kurulu Başkanı Ali Kopuz:

Teşekkür ederim Elif Hanım. Sayın TMO Genel Müdürü, STK'larınızın, Özel Sektörümüzün ve Medyamızın saygıdeğer temsilcileri, sizleri İstanbul Ticaret Borsası Yönetim Kurulu adına saygıyla selamlıyorum. “Borsa Meydanında Sektörler Konuşuyor” toplantı serisinin birincisine hoş geldiniz.

Her fırsatta belirttiğimiz gibi, gıdanın öneminin her geçen gün arttığı bir dünyada yaşıyoruz. Gıdaya talep artıyor, gıda arzına yönelik tehditler ise giderek ciddileşiyor. Bir taraftan tarım arazileri azalırken, diğer taraftan iklim krizi büyüyor. Bu yapısal sorunlara, iki senedir tüm dünyanın mücadele ettiği pandemi süreciyle birlikte görülmemiş biçimde artan gübre ve enerji gibi tarımsal girdi maliyetleri ile navlun fiyatlarını da eklediğimizde, durum oldukça sıkıntılı bir hal alıyor.

Tüm bu sorun yumağının çözümü için en büyük görev ise bilim insanlarına, karar alıcılara ve biz sektör mensuplarına düşüyor.

Biz İstanbul Ticaret Borsası olarak bu sorumluluk bilinciyle hareket ederek, bugün ilkini gerçekleştirdiğimiz bir toplantılar zinciri düzenlemeye karar verdik. Güvenilir Ürün Platformu’nun desteğiyle başlattığımız bu toplantılarda, tüm paydaşlar bir araya gelecekler ve gıda sektörlerinin sorunlarını tartışarak çözüm önerileri sunacaklar.

Basının da katıldığı bu toplantıların sonuçları kamuoyu ile paylaşıldıkça ortak akıl ile üretilmiş çözüm önerilerinin sorunların ortadan kaldırılması için destek olacağını umuyoruz.

Ayrıca yapılan toplantılarda konuşulanları, tespitleri ve çözüm önerilerini, yani toplantının sonuçlarını yayınlayacağız. Böylece çalışmalarımızın hem daha fazla kişiye ulaşmasını hem de tarihe not düşmeyi hedefliyoruz.

Bugün birbirinden değerli katılımcılarla “Hububatta Küresel Trendler ve Türkiye” başlığıyla hububat sektöründeki sorun ve çözüm önerilerini konuşacağız.

Ben sözü fazla uzatmadan, bu toplantının asıl sahiplerine bırakmak istiyorum. Tüm konuşmacılara, verecekleri katkılar için en içten teşekkürlerimi sunuyorum.

Toplantımızın hayırlara vesile olması dileklerle hepimizi saygıyla selamlıyorum.

Elif Aşlamacı Attepe: Çok teşekkür ediyoruz Ali Başkanım. Ben sözü TMO Genel Müdürü Ali Gülda’ya vermek istiyorum. Buyurun Ahmet Bey.

Ahmet Güldal

TMO Genel Müdürü

TMO Genel Müdürü Ahmet Güldal:

Elif Hanım teşekkür ediyorum. Ben de Sayın Başkana ve panelistlerin hepsine çok teşekkür ediyorum. İzleyicilere de ayrıca teşekkür ediyorum. Ben programa Konya seyahatimde, Konya programım içerisinde katılıyorum. Söz verdiğiniz için bu platformda hem kendi görüşlerinizi hem de konuşmacıların bilgilerini, önerilerini mümkün olduğu kadar dinlemeye çalıştım. Programın bir bölümünde yer alabileceğim.

Zor bir sene geçirdik 2021 yılı gerçekten dünyada ve ülkemizde sıkıntılı bir dönem oldu. Özellikle üretim miktarlarının dünyada %40'lara varan oranda düşmesi, kuraklığın çok etkili olması, herkesin etkilendiği faktörlerdi. Tabii, pandeminin getirmiş olduğu tedirginlik maalesef halen devam ediyor. Başkanımızın da bahsettiği navlun fiyatlarının yükselmesi, yüksek enflasyon rakamlarının oluşması ülkeler arasında, ihracat sınırlamalarının öngörülmesi, yapılması. Bunlar olumsuzluğu tetikleyen, üst üste gelen faktörlerdi. Gıda fiyatlarında son 10 yılın en yüksek endeksinin yaşandığı bir yılı geride bırakmış olduk. Bu da

önemli bir parametre olarak ortaya çıktı. Tabii bu 2021 yılı hasadından sonra ortaya çıkan bu olumsuzluklara karşı geldiğimiz noktada daha olumlu bir tabloyu da görebilmekteyiz. En azından ümidimiz böyledir. Son zamanlardaki bu gelişmeler de bu görüşümüzü destekliyor.

Bunlar nelerdir? Baktığımızda dünya piyasalarında, hububat piyasalarında gerilemeler başladı. Fiyatlar makul seviyelere doğru, geriye doğru gelmeye başladı. Piyasaya ürün arzının arttığını gözlemliyoruz. Özellikle ithalatçı ülkelerin, yoğun bir şekilde ithalat yapan ülkelerin büyük ölçüde taleplerini karşıladıklarını ve bu talep noktasındaki artışın azalmaya doğru gittiğini görebiliyoruz. Navlun fiyatlarında hepimiz hem fikiriz herhalde; gerilemeler, düşmeler görülmekte. Bu da ayrı bir parametre... Özellikle Rusya'nın hububatta, buğdayda başta olmak üzere uyguladığı vergi oranları yavaş yavaş geriye doğru alınmakta... Kota miktarları en azından talep üzerinde olduğu, eğer kota kullanılacaksa 2022 yılı döneminde, bunun da satış arzlarının taleplerin altında olduğunu görüyoruz. Yani kota daha yüksek, talep daha az olacaktır. Bu da olumlu bir değerlendirmedir. Tabii burada en önemli cümlelerden bir tanesi şu olsa gerek: Yeni sezonun ekiliş ve üretim beklentilerinin tüm dünyada daha olumlu olduğunu izliyoruz. Bunu hem yurtdışında yapılan açıklamalardan, bültenlerden hem de yaptığımız görüşmelerden rahatlıkla görebilmekteyiz. Güney yarım kürede buğday ve arpa hasadı büyük ölçüde tamamlanmış. Bu ülkelerde buğdayda %7-26 oranında bir artış, arpada ise %15'e varan artışlar kaydedilmiştir. Bir de devir stokları var. Tabii buğday kapanış stoklarının yukarı doğru revize edildiğini de son günlerde görüyoruz, izliyoruz.

Türkiye'ye geldiğimizde neler oluyor? Biz malum Türkiye'de son 1 yılı çok etkin ve aktif bir piyasa takibi ve yönetimi izlemesi yaparak geçir-

dik TMO olarak... Ama bütün dünyada etkilenilen başlıklardan Türkiye de çok ciddi manada etkilendi. Özellikle buğday ve arpada önemli üretim kayıpları ve rekolte kayıpları yaşadık. Buna karşılık mısır üretimimiz yaklaşık 7 milyon tona ulaşan bir rakama çıktı. Mısırdaki bir miktar yükselme söz konusu oldu. TMO olarak 2021 yılında her ne kadar sonradan fiyatlar yükselse de hasat döneminde üreticileri memnun edecek fiyatları da açıklamış olduk 17 Mayıs itibari ile... Bunun da altını özellikle çiziyorum. O tarihte dünya piyasalarında yerinde üretici satış fiyatı 239-240 dolar civarında iken Türk çiftçisine devletimiz, Toprak Mahsulleri Ofisi olarak, o dönemdeki kur üzerinden hesapladığımızda 269 dolar fiyat takdim etmiştik ve üreticilerimiz o tarih için bundan olumlu etkilenmişti ve memnun olmuştu. Tabii kuraklığın getirdiği, üretim kaybının getirdiği, verim azalışının getirdiği handikaplara hasadın başlamasıyla beraber görür görmez de biz neler yaptık? Bir yol haritası belirledik. Ve bu yol haritasını da bugüne kadar izleyerek devam ettirmeye çalışıyoruz. Burada önemli olan üretici noktasında görevimizi yaptığımıza inanıyoruz. Çünkü üretici her ne kadar Toprak Mahsulleri Ofisi'ne iyi fiyattan da olsa satış yapmasa da piyasanın yükselmesinden dolayı, değerli olmasından dolayı daha iyi fiyatlarla piyasaya satış yaptı veya daha sonraki aylarda satış yaptı. Ve bundan daha iyi bir gelir elde etti. Ama bunun getirmiş olduğu bir tüketici boyutu var. Tüketici enflasyonunun etkilenmesini önleme için de TMO'nun üretici nezdinde olduğu kadar tüketici nezdinde de görevleri var. Tüketici nezdindeki çalışmasını, yol haritasını belirledi. Temmuz ayından itibaren Toprak Mahsulleri Ofisi tarihinde çok olmayan bir uygulama ile ithalat programını başlattı. İç piyasaya satış başlattı. Ve halen bu süreç devam ediyor. Burada amacımız tüketiciler aleyhine oluşacak fiyat yükselişlerini bir miktar azaltmak, zayıflatmak... Bunun

için iki temel uygulama başlattık. Bir tanesi yem regülasyonu, bir tanesi de un regülasyonu olarak uygulamaya koyduk.

Yem regülasyonundan çok kısa olarak bahsetmek istiyorum. Biraz teferruatı var. Zaten sektörün içindeki insanların birçoğu da bunu biliyor. Bütün ülkemizde özellikle arpadaki verim kaybının, yem hammaddesi olarak, üreticilerimizin yem üretimini olumsuz etkilemesini önlemek için biz Temmuz ayından itibaren doğrudan besici ve yetiştiricilerimizle arpa satışı yapmaya başladık ve halen devam ediyoruz. Bunun yanında o zamandan itibaren yem fabrikalarına belli bir arpa, yemlik mısır, yemlik buğday tavsiye ederek ve onlardan da taahhüt alarak yem fiyatlarını Temmuz-Ağustos-Eylül aylarında % 3 ile % 8 arasında geriye çekmeye çalıştık. Bunda da başarılı olduk.

Bugüne kadar 10 milyona yakın besi ve süt hayvanına (büyükbaşlar için söylüyorum) yaptığımız yem regülasyonu kapsamında doğrudan arpa, doğrudan mısır satışlarımızı gerçekleştirdik. Türkiye genelinde 200 büyük entegre kanatlı tesisine de mısır satışları ile gerek beyaz et sektöründe gerekse yumurta sektöründe onların maliyetlerinden kaynaklanan fiyat artışlarını, maliyetlerini paylaşmış olduk. Bu da, tüketicilere daha makul fiyatlarla süt, daha makul fiyatlarla et, daha makul fiyatlarla tavuk ve yumurta sunulmasına sebep oldu. Aralık ayına kadar bu sürece devam ettik. Fakat Aralık ayında piyasayla TMO arasındaki makasın açılması dolayısıyla Ocak ayında fiyatlarımızı revize etmeyi planlamışken genel gelişmelerden sonra fiyatların birden revize edilmesinin enflasyona etkisi, tüketiciler nezdindeki olumsuz etkisi değerlendirildiğinde Aralık fiyatlarımızla, besici yetiştiricilerimize 2050 liradan arpa, 2500 liradan mısır satışlarına Ocak ayında da devam ettik ve ediyoruz.

Bir diğer regülasyon konumuz un regülasyonuydu. Bunu son 2 yıldır doğrudan ekmek özelinde maliyeti paylaşmak üzere ki, ekmekte unun maliyeti %33, maksimum %33'tür, ekmekteki undan gelen maliyet artışını frenlemek, zayıflatmak, etkisini azaltmak için doğrudan un fabrikalarına uygun fiyattan ekmeklik buğday satın ekmeklik un olarak direkt fırıncıya ve ekmek fabrikalarına satmalarının yolunu açtık. Bunun için bir sistem kurduk. Taahhüt olarak Eylül-Ekim aylarında 165-175 liradan Kasım-Aralık aylarında 185-200 lira aralığında çuval başına ekmeklik unu fırıncılarımıza ulaştırdık. Gene az evvel söylediğim gibi, yemde olduğu gibi, Ocak ayında da biz Aralık ayı fiyatlarıyla buğday satışımızı un fabrikalarına devam ettiriyoruz. Ve halen fırıncı esnafımız, ekmek üreticilerimiz Toprak Mahsulleri Ofisi'nden hammadde alan un sanayicileri aracılığıyla maksimum 200 lira fiyatlarla çuval başına fiyat vererek un temin edebiliyorlar. Ocak ayında aynı fiyatlarla devam ediyoruz. Ocak ayında 400 firma taahhüt verdi. Bir önceki ay 366'ydı. Dolayısı ile yaygınlaşma biraz farklı ve fazla olmuş oldu. Tabi biz bunu bir de denetliyoruz. İzleyiciler, dinleyiciler sorabilirler, acaba, zaman zaman bu olumsuz örnekler televizyonlarda çok daha fazla yer alıyor. İşte 300 TL'ye, 350 TL'ye, 400 TL'ye un satılıyor falan. Biz hep altını çiziyoruz biz ekmeklik buğday satıyoruz. Ekmeklik un satışını öngörüyoruz. Ve bunun fiyatı 200 TL olacak. Özel amaçlı, baklavalık, yufkalık, böreklik bu tür unlar elbette daha kaliteli buğdaylardan daha kaliteli unlardan yapılıyor. Dolayısı ile onların fiyatları farklı olabilir. Ama ekmek üreticilerinin, fırıncıların kullandığı un, ekmeklik un 200 TL'den Türkiye'de satılmaktadır. Şimdi bir rakam söyleyeceğim; 88.000 fatura girişi yapılmış Toprak Mahsulleri Ofisi'nin sistemine... Dün itibarıyla... Ve her gün birkaç bin artıyor bu. Fabrikalar sattıkları ekmeklik unu bizim elektronik satış platformuna işlemek zorundalar.

Bunu işlemezlerse, bizim de yaptığımız izlemelerde, takiplerde, kontrollerde, fırıncı esnafıyla un fabrikaları nezdinde yaptığımız ziyaretlerde bunu göremezsek, bu taahhüdü yerine getirmeyen işletmeleri de 1 yıl süreyle TMO'nun buğday satışlarından men ediyoruz. Şu an için men edilen yaklaşık 15-18 firma var. Bunlar 1 sene bizden ürün alamayacaklar.

Sona doğru geliyorum. Yeni sezonda neler bekliyoruz?

Çok değerli misafirler, katılımcılar... Biraz önce de söyledim, 2022, 2021'e göre daha ümitli bir sezon olarak görünüyor. Her ne kadar normale göre çok güllük gülistanlık görünmese de bir yıl öncesine göre, 2021'e göre olumlu parametreler var. Özellikle iklimsel yaklaşımla baktığımızda, Türkiye için söylüyorum, sonbahar dönemi geçen seneden %59 daha fazla yağış aldı ülke geneli. Doğu ve Güneydoğu Anadolu bölgesinde, özellikle Güneydoğu Anadolu bölgesinde yağışlardan mütevellit bir gerileme söz konusuydu. Bu son 1 haftadır özellikle kar yağışının Güneydoğu'yu çok olumlu bir şekilde (etkilediğini görüyoruz). Televizyonlarda yollar kapandı diyor ama biz tarım bakımından, ziraat bakımından, üretim bakımından buna çok çok seviniyoruz. Dua ediyoruz. Ne kadar çok kar olursa ne kadar çok yağış olursa normale dönmemiz, üretimimizin o kadar daha artması anlamına geliyor. Bu anlamda Güneydoğu Anadolu'da olumlu etkilendi son haftaki yağışlardan. Baktığımızda, Türkiye genelinde geçen seneden daha iyi bir sonbahar dönemi yaşadık ama maliyetlerimiz yükseldi. Başta gübre olmak üzere, tohumluk olmak üzere birçok üretim maliyeti ciddi artışlar sağladı. Sonbaharda gübre kullanımında kısmen azalma olduğunu elbette biliyoruz, fiyat artışlarından dolayı. Bunun yanında organomineral gübrelerin kullanıldığını, kompoze gübrelerin kullanıldığını

görüyoruz. Her ne kadar bunlar tam manasıyla taban gübresi yerine geçmese de üretime çok fazla, büyük ölçüde zarar vereceğini tahmin etmiyoruz. Burada önemli olan şu: Artık yeni hasat döneminin son virajına doğru gidiyoruz. Şubat-Mart aylarındaki üst gübrenin mutlaka üreticilerimiz tarafından tercih edilmesi ve az veya çok ama mutlaka kullanılması lazım. Tabii geçen sene yaşadığımız Nisan-Mayıs ayı yağışlarının da inşallah normal mevsim şartlarında gelmesi durumunda daha iyi bir senenin olacağına ihtimal veriyoruz.

Aynı şekilde dünyada da üretim beklentileri yukarı doğru revize ediliyor. Rusya 75 milyon ton buğday hasadı gerçekleştirmişti 2021’de... 2022’nin ilk üretim öngörüsü 81 milyon ton ve daha üzeri olarak ilan ediliyor.

Bu anlamda Toprak Mahsulleri Ofisi olarak bizim önceliğimiz elbette ki üretici... Başta en stratejik ürünümüz buğday olmak üzere hububat ürünleridir. Bugün Konya’dayım. Sabahtan beri çok değerli yerleri ziyaret ettim. Kurumları ziyaret ettim. Akşama da yine bir araya geleceğiz. Görüşlerini alacağız, fikirlerini alacağız, değerlendirme yapacağız... Ülkenin her tarafındaki bölgelerde, illerimizde, özellikle hububat ağırlığı olan, üretim ağırlığı olan illerimizde bu tür incelemeler yapıyoruz. Ümitli olmaya çalışıyoruz, ümit vermeye çalışıyoruz. Sektörün duayenlerinden, içinde olan insanlardan yararlanmaya çalışıyoruz. Yol haritamızı ona göre belirlemeye çalışıyoruz.

Baktığımızda maliyetlerin her ne kadar yükselmesine rağmen Toprak Mahsulleri Ofisi olarak üreticilere şu mesajı veriyoruz. Diyoruz ki, sizin aracılığınızla bir kere daha altını çizmekte yarar var: 2022 yılı hasat dönemi başlangıcında biz bütün maliyet unsuru artışlarını dikkate

alarak, hesaplamaları ona göre yaparak, üreticilerimizin memnun olabileceği, maliyet unsurlarının değerlendirildiği hesaplandığı ve uygun, makul, dengeli, onlara memnuniyet sağlayıcı bir alım fiyatı, başfiyat ya da taban fiyat, referans fiyat, hangisi olursa olsun açıklamış olacağız. Bütün bu duyurumuzu gerek Sayın Bakanımız Bekir Pakdemirli, gerekse bizler, bütün konuşmalarımızda, üreticilerimize yapıyoruz. Üretim unsurlarını da girdi unsurlarını da maliyet artışlarını da çok yakından takip ediyoruz.

Son olarak ben hem bu toplantıyı düzenleyen başta Celal Toprak Bey olmak üzere, Ali Kopuz Bey olmak üzere, Elif Hanım olmak üzere tüm katılımcılara çok teşekkür ediyorum. Ümit ediyorum hububat sektörü olarak burada seslendirilen, dile getirilen ki, Ali Kopuz Bey bahsetti sonuç bildirgesi veya raporu açıklanacak. Bunun hem sektör tarafından dikkate alınacağını, hem bizler tarafından, devlet tarafından, TMO tarafından çok dikkatle inceleneceğini ifade etmek istiyorum. Bu toplantının başarılı, hayırlı, bereketli olmasını temenni ediyorum, saygılar sunuyorum.

Celal Toprak: Efendim çok teşekkür ederiz sevgili Genel Müdürümüze. Bir teşekkür de onun pandemi başlangıç döneminde hepimizin aç kalacağımız endişesi ile ilgili düşünceler içinde olduğumuz dönemde, “Hiç merak etmeyin yeterli stoğumuz vardır” açıklamasını yapmıştı bizim bir toplantımızda, ekonomi gazetecileri toplantısında... Onun ben o dönemde çok büyük etkisi olduğunu düşünüyorum. O anlamda ona, o teşekkürü de geç kalmış bir teşekkür olarak iletmek istiyorum. Konuşmasına da teşekkür ediyorum. Ali Kopuz’a da teşekkür ediyorum. Gerçekten sevgili Başkan son dönemde çok önemli işler yapıyor. Bizimle birlikte Güvenilir Ürün Platformu ile birlikte 15 bine ulaştık

Sevgili Başkan. Başlattığınız eğitim çalışması ile geldiğimiz nokta 15 bin işletme... “Maske, mesafe, hijyen” dedik, onlar da bize görüşlerini bildirdiler. Bilgiyi paylaştık ve bilgi büyüdü 15 binlere geldik. O göle taş atma hikâyesi var ya dalga dalga büyür... Öyle bir etki yaptı... O anlamda teşekkür ediyorum ve hemen toplantıya devam etmek istiyorum ve TABADER Başkanı Sayın Prof. Dr. Mustafa Bayram’a sözü bırakıyorum efendim.

Prof. Dr. Mustafa Bayram

Tahıl ve Bakliyat İşleme Teknolojileri,
Depolama ve Analiz Sistemleri Derneği
(TABADER) Başkanı

Tahıl ve Bakliyat İşleme Teknolojileri, Depolama ve Analiz Sistemleri Derneği (TABADER) Başkanı Prof. Dr. Mustafa Bayram:

Çok teşekkür ediyorum Celal Bey. Toplantıda bulunan tüm katılımcılara Sayın TMO Genel Müdürümüze, Sayın Başkanımıza, Borsa Başkanımıza ve diğer başkanlara saygı ve sevgilerimi sunuyorum. Gündem malum; hububat, hububatın geleceği ve Türkiye... Bunu anlatabilmek için hububatın insanlar için ne demek olduğunu öncelikle anlamak gerekiyor. Ben hububatları ‘Mahşerin Dört Atlısı’ olarak genellikle adlandırırım. Afrika için sorgum, bizim bu coğrafya için buğday, Uzakdoğu için pirinç ve Amerika kıtası için mısır çok stratejik ve insanlar için de çok önem arz eden, endüstriyel ve temel gıdayı da oluşturan hububatlardan bazıları. Dünyadaki son pandemi öncesinde gıdada zaten ciddi bir değişim gözleniyordu. Aslında şu an dünyada yaşanan dalga, “Dördüncü Dalga”. Bu dalganın ilki 2016-2017’yle başlamıştı. Biz onu çok fark etmemiştik. Fakat pandemiyle birlikte bu dalgalanmalar çok hissedilir bir hale geldi. Hem ülkemizde hem de dünyada bu çok ciddi dalgalanma yarattı. Tabii bunun bir diğer gıdalar kısmı var bir de

hububat kısmı var. Hububat kısmı niye önemli? Çünkü hububat raf ömrü çok yüksek, uzun olan ve stratejik olarak depolanabilen bir ürün olduğu için ülkeler öncelikle eksik stoklarını tamamlamaya çalıştılar. Daha önceki yıllarda son 20 yılda devam eden ve dünyada neoliberal bir yapıdan dolayı ülkeler stoklarını eskisi kadar yüksek tutmuyorlardı. Çünkü lojistik sisteminin gelişmesiyle birlikte artık dünyanın herhangi bir yerinden herhangi bir gıdayı veya hububatı istediğiniz zaman ülkenize getirebiliyordunuz. Lojistik sistem bunu besleyebiliyordu. Tarih-te çok nadir görünen bir şey yaşandı, uzun lojistik zincirler kuruldu. Pandemi işin içine girdiği zaman bu uzun lojistik sistemler bozulunca hem maliyet hem de miktarlarla ilgili dünyada büyük bir kaos yaşandı.

Gelecekte bu iş nasıl olacak? Uzun lojistik stratejisi ülkelerin mikro ve makro açıklarını giderebilmek için oldukça faydalı bir model olarak görüldüğü için, büyük ihtimal 2050'ye geldiğimizde bugün uluslararası ticarete konu olan gıdaların miktarı, bugüne göre iki ile üç kat civarında artmış olacak. Yani bu şu demek; ülkeler birbirlerine gıda hammaddeleri bazında daha fazla bağımlı hale gelmiş olacaklar. Bunun riskleri var. Özellikle lojistik zincir bozulduğu zaman bu büyük bir risk... Ama ülkelerin şunu unutmaması lazım, kendi yerel, lokal üreticilerini, özellikle tarımdaki üreticilerini muhakkak koruyup gözetmesi lazım. Özellikle pandemiyle birlikte Avrupa Birliği kendi gıda üreticilerine, hububat üreticilerine, bakliyat üreticilerine özel bir destek vermeye karar verdi. Bundan dolayı da büyük ihtimalle Avrupada bundan sonraki süreçte çiftçiler daha çok desteklenmiş olacak.

Dünyada bugün için gıda bol olarak gözüküyor ama baktığınızda aslında gelecekte de çok parlak bir süreç yok dünya için. Çünkü dünya nüfusu ister istemez artıyor. Buna karşılık kişilerin günlük tükettikleri

kalori değerleri artıyor. Bu şu demek: Daha önce 1800-2500 kilo kalori tüketen bir insan artık gelecek yıllarda bunu 3000 kaloriye doğru taşımak durumu var. Bu da şu demek; bizim hububata daha fazla, proteine daha fazla, bakliyata daha fazla ihtiyacımız olacak... Bizim gibi ülkeler genellikle hububata bağımlı. Yani bizim günlük diyet bazında baktığımızda, diyetimizin %50'si ile %55'i hububat bazlıdır. Fakat dünyada bir değişim var. Artık insanlar hububattan biraz daha bakliyata doğru kayıyor. Sebebi de protein... Çünkü insanlar için en önemli madde protein. Biz bu durumun biraz dışındayız ama ciddi bir protein savaşı dünyada yaşanıyor ve artık hububattan daha ziyade proteince zengin olan bakliyat endüstrisi çılgınca bir trend içine girdi. Beklenti de şu yönde; 2030 yılında bugün tüketmiş olduğumuz proteinin %70 daha fazlasını tüketeceğiz. Bu da şu demek; bizim daha çok bakliyat ürünlerine doğru kayma ihtiyacımız doğacak.

Bu protein savaşlarının haricinde dünyada yaşanan başka bir savaş daha var. Özellikle Amerika ve Avrupa'yla yaşanan bir Atlantik savaşı var. Bu savaşın da temel argümanlarından bir tanesi; gıdayı stratejik bir madde olarak kullanarak ticari engellemeler yapmaya çalışıyor her iki taraf... Bu argümanlardan bir tanesi de hububat ürünleri. Savaş şu şekilde gerçekleşiyor: Bizim de çok fazla kullandığımız bir propaganda var: 'Tarladan çatala' ya da coğrafi işaret, ya da yeşil mutabakat gibi Avrupa Birliği orijinli bazı uygulamalar söz konusu. Bu uygulamalar şu an için Amerika tarafında çok büyük tartışmalar yaratıyor. Amerika tarafı şunu söylüyor: Eğer bu şekilde, bu sistemlerle devam edeceksek, özellikle 'tarladan çatala' mottosuyla dünya devam edecek olursa, 2030 yılında gıda üretiminin %11 oranında düşeceği, buna karşılık da gıda fiyatlarının 2030 yılında %89 oranında artacağı hesaplanmış durum-

da. Yani bu şunu gösteriyor: Önümüzdeki 8-9 yıllık süreç içerisinde gıdadaki, bu gıdanın altındaki özellikle hububat, bakliyat türü ürünlerde, gıda fiyat artışları beklenen hesaplanan modellerden bir tanesi. Onun için de bu konuda gerçekten dikkat etmek gerekiyor.

Yine küresel ısınma... Bunu bu yıl çok hissettik. Gerek orman yangınlarıyla, gerek biraz önce sayın genel müdürümüzün anlattığı gibi, hem ülkemizde hem de dünyada bizim yakın coğrafyamızda, ciddi bir kuraklık sorunuyla yaşadık. Uluslararası raporlara göre, örneğin çok yalın olan iklimi ile de benzerlik gösterdiğimiz Suriye’de, geçen yıl %69 oranında bir ürün kaybı yaşandı. Bununla birlikte bir hafta önce Amerika’dan gelen raporlara göre, özellikle buğday ekimi ve yetiştirilen bölgelerdeki durumlar, uluslararası pazarda önümüzdeki sezonda hububat bazında sıkıntılar yaratabileceği ile ilgili bazı tetiklemeler olabileceği ile ilgili durumlar maalesef söz konusu... Yani bu şu demek; önümüzdeki birkaç yıl, moral bozmak için söylemiyorum ama önden tedbir alabilme anlamında, hububat sektörü dikkatli bir şekilde ilerlemek durumunda.

Şimdi bu bağlamda özellikle son pandemiye yaşayan ülkeler, artık kendi gıda politikalarını değiştirmeye başladılar. Artık ulusal gıda politikalarının yanı sıra şehir politikaları, gıda politikaları da devreye girmiş oldu. Bu bağlamda Türkiye’nin de tabi olmuş olduğu Avrupa Birliği politikalarından alternatif olarak, kendi ulusal gıda politikasını ve stratejisini geliştirmesinde şahsen biz yarar olduğunu düşünüyoruz. Onun için de gıdada, hububatta, bakliyatla bu alanda ciddi çalışmaların özellikle önümüzdeki birkaç yıl içerisinde yapılması gerekir.

Son söz olarak şunu söylemek istiyorum. Türkiye, biraz önce söylediğim gibi hububat temelinde olan bir ülke. Yani bizim için buğday

endüstriyel anlamda da çiftçilik anlamında da stratejik bir ürün. Ama değişen dünyada değişen yaşam tarzları ile birlikte ve insanların gıdada yeni beklentilerinin oluşmasından dolayı, bizim mevcut hububat ürünlerinin yanına artık soya gibi, bezelye gibi, mısır gibi ürünleri de eklemeliyiz. Ki bu ürünler çok stratejik ürünlerdir. Çünkü hem proteince zengin oldukları, hem de çok farklı sektörlerde kullanıldığı için... Bu sektörlerin de yan ürünleri, yem sektörünün ana girdileri durumunda olduğu için... Daha önceki yıllarda bu ürünler üzerine devlet teşviklerde bulunmuştu ama endüstri olmadığı için çiftçi ürettikten sonra bu ürünleri ne yapacağını bilememişti. Tekrardan bizim önce bu ürünlerle ilgili endüstriyi oluşturup sonrasında bu ürünlere doğru teşvik mekanizmalarını yaratmamız lazım.

Hazır bu ortamdayken şunu da söylemek istiyorum. Mart 10-11-12'de, İstanbul'da Toprak Mahsulleri Ofisi ile birlikte Uluslararası Tahıl Bakliyat ve Yem Zirvesi'ni gerçekleştireceğiz. Ve orada da uluslararası çapta, bu konuları daha detaylı olarak, daha farklı noktalardan tekrar ele alıp, diğer ülkelerdeki durumları da analiz edebileceğiz. Umudumuz şu, o zirvede güzel bir tartışma programı yapıp insanlara sezon öncesinde bilgiler aktarmayı da temenni ediyoruz. Bu bağlamda bu organizasyonu yaptığınız için sizlere de teşekkür ediyorum.

Celal Toprak: Teşekkür ederiz hocam, çok sağ olun ağzınıza sağlık. Benim anladığım şu. İstanbul'da mahşerin dört atlısı konuşulacak önümüzdeki Mart ayında diye düşünüyorum. Bu enteresan ve ilginç toplantıyı izleyeceğiz. Elinize sağlık şimdiden... Aynı zamanda Toprak Mahsulleri Ofisi'ne de teşekkür ediyoruz. Mahşerin dört atlısı, her ülke, her bölge için çok önemli hale geldi. Bu dört atlı ile ilgili, sektörden çok önemli bir üstada söz vermek istiyorum. Mehmet Reis,

gerçekten bu atlıların hepsi ile ilgili sahada da önemli projeler gerçekleştiren biri. Çok şey öğrendiğimiz, özellikle bakliyat konusunda her zaman görüşüne başvurduğumuz çok önemli bir üstat. Mehmet Reis'e sözü vermek istiyorum Reis Bakliyat Yönetim Kurulu Başkanı. Buyurun Mehmet Bey.

Mehmet Reis

Reis Bakliyat Yönetim
Kurulu Başkanı

Reis Bakliyat Yönetim Kurulu Başkanı Mehmet Reis:

Teşekkür ederim Celal Başkan. Değerli Başkan, değerli Genel Müdürüm, kıymetli katılımcılar hepinizi saygı ile selamlıyorum... Bu toplantının hayırlara vesile olmasını diliyorum. Ben bu toplantıya küresel iklim değişikliği ve tarımsal üretimle ilgili katkıda bulunmak istiyorum. Davet edildiğim için de Ali Başkan'a çok teşekkür ediyorum.

Efendim, küresel iklim değişikliği, gıda güvencesi için risk oluştururken beslenme güvenliği açısından da tehdit içermektedir. 2021'de etkisini giderek daha derinden hissettiğimiz küresel ısınma ve iklim değişikliğinin tek başına bir çevre sorunu olmadığı, tarımsal, ekonomik ve sosyal yaşam için küresel ölçekte en büyük tehdit olduğu anlaşıldı. Dünya Ekonomik Forumu'nun 2022 yılı için yayınlanan küresel riskler raporunda dünyada 10 yılda beklenen 10 riskin 5'inin doğrudan veya dolaylı olarak küresel iklim değişikliği ile ilgili olduğuna işaret edildi. Raporda insanın çevreye verdiği zarar, aşırı hava olayları, doğal kaynak krizleri, biyoçeşitliliğin kaybolması ve iklim krizi ile mücadelede başarısızlık yer aldı.

Dünya tarihinde son 7 yıl en sıcak yıllar olarak, 2021 yılı da en sıcak 5. yıl olarak kayıtlara geçti. 2021’de yaşanan iklim krizi bazı ülkelerde gıda arzı istikrarının bozulmasına ve fiyatların yükselmesine neden oldu. Tüm dünyada yaşanan salgın süreci ve iklim değişikliği tarımsal üretim ve gıda güvencesi için öz kaynaklarla beslenmenin ve kendi kendine yeterliliğin ne kadar önemli olduğunu gösterdi. Kömür, petrol, fosil yakıtları kullanılmaya, doğal bitki örtüsünü tahrip etmeye, ihtiyacımızdan fazlasını tüketmeye devam ettikçe iklim değişikliğinin oluşturduğu olumsuz koşullara daha da fazla maruz kalacağız. Dünyanın dört bir yanında yaşanan kuraklık, sel, çölleşme, erozyon, arazi bozulması ve orman yangınları; çevreyi, doğal yaşamı, gezegeni ve geleceğimizi tehdit ediyor. Otoriteler, iklim krize karşı gerekli önlemler alınmaz ise yakın gelecekte ülkeler arasında çok ciddi göçlere, sosyal ve ekonomik sıkıntılara, su sorunlarına hatta bunlara bağlı çatışmaların yaşanabileceğine işaret ediyor.

Araştırmalarda 2050 yılında 10 milyara ulaşacağı hesaplanan dünya nüfusunu beslemek için tarım ve gıda üretiminin bugünkü düzeyinden yüzde 60 oranında daha fazla olması gerektiğini görüyoruz. Hükümetler arası iklim raporları, iklim değişikliğinin etkisi ile dünyada kuraklığın artacağını, tarımsal üretime zarar vereceği, verim kaybı yaşanacağı, hayvan sayısının ve biyoçeşitliliğin azalacağı öngörülmektedir. İklim değişikliği ile mücadele ve uyum stratejileri bir an önce hayata geçirilemez ise sürdürülebilir gelecekte söz edemeyiz. Ülkemiz, iklim değişikliğinden en çok etkilenen Akdeniz havzasında yer alıyor. Son yıllarda ülkemizde afetlerin daha sık oluştuğunu ve daha etkili olduğunu görüyoruz. 2021 yılında 65 ilimizde kuraklık nedeniyle verim kayıpları yaşanmıştır.

Meteoroloji Genel Müdürlüğü'nün hazırladığı “İklim Değerlendirme-si” raporuna göre Türkiye’de 2010 yılında 556 olağanüstü hava olayı gerçekleşti. 2020 yılında ise bu sayı 984’e yükseldi. 2021 yılında ise 1.024 sıra dışı hava olayı meydana geldi.

İklim değişikliğinin etkilerinin azaltılması ve üretim sistemlerinin iklim risklerine uyumlu hale getirilmesi, ekosistemin korunması, sürdürülebilir tarım ve gıda güvenirliliği açısından önem arz etmektedir.

Tarımsal üretime gelince tüm dünyada olduğu gibi ülkemiz açısından da 2021 zor bir yıl oldu. Başta kuraklık olmak üzere aşırı hava olayları ile karşı karşıya kalındı. Tarımsal üretimde ciddi rekolte kaybı yaşandı. Uluslararası raporlara göre önümüzdeki süreçte kuraklık ve aşırı hava olaylarının aralıklı da olsa devam etmesi bekleniyor. Tarımsal üretim her zaman kuraklık, aşırı yağış, dolu, don ve fırtına gibi hava olaylarına açıktır. Bu nedenle tarlasını eken çiftçi hasadını alıncaya kadar her an endişe içindedir. Karasabanda toprağı süren, çapa yapan, düvenle harman koşan, sığır güden, balıkçılık yapan bir kişi olarak tarım ve hayvancılığın, üretim ve besiciliğın ne kadar zor olduğunu ve hasat bitinceye kadar geçen sürede ne kadar kaygı yaşandığını ben çok iyi bilirim. Çiftçimiz devam eden salgın, belirsiz iklim koşulları ve yüksek girdi maliyetlerine rağmen ekim yapma gayreti içerisinde. Tek istediğı tarla verimini artırarak maliyeti düşürmek bu sayede kar edebilmek. 2021 yılı hasat sezonundan ders çıkararak, 2022 yılında zor günler yaşamamak adına, çiftçimizin üretim koşullarının iyileştirmesi ve motivasyonu için bir yaklaşıma ihtiyacımız var. Bu durum kırsalda üreticiler kadar tüketiciler açısından da önem arz ediyor. Sayın Toprak Mahsulleri Ofisi Genel Müdürümüz, örneğın fasulye ekimi için, Albert veya Morgan tohumlarını gümrüksüz olarak çiftçiye dağıtırsa, çiftçinin eli güçlenir. Bunun gibi pek çok örnek sıralayabiliriz.

Üreticilerimizin bir kısmı, Sayın Genel Müdürümüzün de ifade ettiği gibi, bu sezon daha az su ve gübre isteyen ürünlere yöneldi ya da bir önceki yıla göre daha az gübre kullandı. Küresel iklim değişikliği pek çok ülkede olduğu gibi Türkiye’de de ekim alanlarını, üretim desenini ve üretimin zamanını değiştiriyor.

Üretim süreçlerinin ve tarım deseninin iklimin zorladığı koşullara uyum sağlayacak şekilde planlanması üretimi arttıracaktır. Kuraklığa ve soğuğa toleranslı tohum çeşitlerinin kullanılması ve daha az su gereksinimine ihtiyacı olan ürünlerin ekiminin yapılması ürün kayıplarını en aza indirecek. Havza bazlı destekleme modeli kapsamında geniş ölçekli havzalar oluşturularak iklim, toprak, su gibi unsurları iyi analiz ederek verimi daha yüksek çeşitleri ve en iyi yetiştirilen ürünleri ekerek, daha az maliyete, daha fazla üretim elde edebiliriz. Toplulaştırılabilecek alanları toplulaştırıp, sulanabilir alanları sulayabilir, ekilmeyen alanları ekebilirsek tükettiğimizden daha fazlasını üretir, daha fazla ihracat yaparız.

Ama bunların tümünün yapılabilmesi için insana ihtiyaç var. Kırsalda yaşayan nüfus yaşılanıyor. Büyük şehirlere göç ediyor. Tarımın geleceği ve ülkemizin gıda güvenliği için kırsal kalkınmada sürdürülebilirlik sağlanmalı, gençler tarım ekonomisine kazandırılmalı. 1994 senesinde, Türkiye’nin en önemli sorunu haline gelen göç olgusunu gündeme getirmek için, siyasi parti liderlerinin, İstanbul Valisinin, İstanbul Belediye Başkanının, bugünkü Sayın Cumhurbaşkanımızın ve akademisyenlerin, öğretim üyeleri ve iş insanlarının katılımı ile Türkiye’de ilk kez üst düzey bir çalıştay gerçekleşti. Çalıştayımızın sonuç bildirgesinde; köyden kente göçlerin engellenmesinin, gençlerin ve kadınların dahil edildiği aile çiftçiliğinin desteklenmesinin gerekliliğinin ve kırsal

kalkınmanın önemine işaret edildi. Hatırlanacağı üzere FAO 2014 yılını uluslararası aile çiftçiliği, 2017 yılının temasını da göç olarak belirledi. Ülkemiz geniş ürün yelpazelerinin ekimine imkan veren, üç tarafı denizlerle çevrili, dört mevsimi yaşayan iklim ve ekolojik özellikleri ile tarımsal üretim açısından avantajlı bir coğrafyada bulunmaktadır. Üretim planlaması yaparken, yurtiçi tüketim ile kullanım miktarı, ihracat potansiyeli ve dönem sonu stok miktarlarını dikkate alıp, ekecek ürün miktarı ve çeşidi belirlenmeli. Üretici de bu doğrultuda desteklenerek ne ekeceğinin belirlemesi için yönlendirilmeli. Ayrıca üretimin artırılmasının yanında, tarladan çatala kadar uzanan süreçte gıda israfı ve kayıpları en aza indirilmeli. Çünkü sadece üretimi arttırmak yetmiyor.

Türkiye önümüzdeki yıllarda tarımsal modernizasyon uygulamaları ve teknoloji sayesinde yüksek verim ve kaliteli ürün alarak dünyanın sayılı tarımsal üretim değerlerine sahip ülkelerden biri olabilir. Türkiye’de sürdürülebilir tarım politikasını benimseyerek, topyekûn üretim seferberliğine giderek, tükettiğimizden daha fazla üretmeliyiz. Ekonomik refah için daha fazla üretimi ve istihdamı sağlamalıyız. Sürdürülebilir büyüme için daha fazla yatırıma, yerli üretime ve ihracata ihtiyacımız var. Türkiye’de tüm sektörlerde olduğu gibi tarımsal üretimde de bunları yapacak potansiyel var. 2021 yılında dünya genelinde yaklaşık 828 milyonu aç olmak üzere 3,1 milyara yakın insan yeterli ve sağlıklı gıdaya ulaşamıyor. Bir ülkenin gıda güvencesi ve beslenme güvenliği için sürdürülebilir bir üretim yapısının oluşturulması gerekmektedir. Tarım sektörünün stratejik önemi göz önüne alınarak, tarladan çatala kadar olan süreçteki sorunları bir bütün olarak ele alıp, kalıcı çözüm üreterek tarımda sürdürülebilirliği sağlayabiliriz. Tarımsal üretimde,

hasat tekniklerini ve iklim koşullarına uygun yeni bir üretim modeli oluşturularak çiftçimizin eğitilmesi ve desteklenmesi gerekmektedir. Gıdaya erişimimiz tarlada, bağda, bahçede, ahırda canla başla çalışan çiftçilerimizin, besicilerimizin yoğun emek vererek ürettikleri ürünler sayesinde devam ediyor. Buradan tüm üreticilerimize kolaylıklar diliyorum. Toplantıların hayırlara vesile olmasını diliyorum. Saygılar sunarım.

Celal Toprak: Teşekkürler Mehmet Bey. Çok sağ olun, ağzınıza sağlık; değerlendirmeleriniz için. Efendim bu arada uyarıyorlar beni konuşmacılara sorularınızı chat bölümünden yazabilirsiniz iletebilirsiniz. Biz de kendilerine tebliğ edeceğiz. Soru şansları olduğunu belirtmek isterim bizi izleyen dostlarımıza. Bir başka şey de bu programla ilgili ayrıntılı bilgileri almak isterseniz bu toplantıyı organize eden gruba mailinizi göndermeniz yeterli. Yine ‘chat’ten yazarsanız size ayrıntılı bilgiler ulaşacaktır. Bu arada gelen sorular var. Başka soruları da bekliyorum. Evet, ben hemen Mehmet Bey’den sonra Ulusal Hububat Konseyi Başkanı Özkan Taşpınar’a sözü vermek istiyorum. Buyurun efendim söz sizin.

Özkan Taşpınar

Ulusal Hububat Konseyi Başkanı

Ulusal Hububat Konseyi Başkanı Özkan Taşpınar:

Sayın Başkanım, Sayın Genel Müdürüm, değerli katılımcı arkadaşlarımız, değerli dinleyiciler hepinizi şahsım ve Ulusal Hububat Konseyi adına saygıyla selamlıyorum. Birçok konuya değinildi, panelist arkadaşlarımız da bahsettiler başta da Genel Müdürümüz bahsetmişti: Hem 2021 yılı hem de 2022 yılından kısaca bir bahsetmekte fayda var. 2021 yılında tüm olumsuzlukları, dünyada yaşandığı gibi Türkiye’de de yaşamış olduk. Pandemi, gıda tedarik zincirinin bozulması, yani navlun fiyatlarının artışı, iklim değişikliklerinden de sadece kuraklık değil sel, yangın gibi tüm felaketleri yaşadık. Ayrıca ülkelerin gıda milliyetçiliğine soyunması ve gıda stokların arttırılması, özellikle pandemi sebebiyle, ithal eden ülkeler açısından da fiyatların yükselmesine sebebiyet verdi. Hem dünya bazında fiyatların yükselmesi hem de ülkemizde dövizden kaynaklı fiyatların yükselmesi ile başlangıçta çok iyi olarak, 2,250 TL/ton açıklanan buğday fiyatları, 5-6 liralara kadar çıktı. Şu anda da 4,5-5 TL civarında devam ediyor. Geçen yıl aşırı kuraklık sebebiyle önemli derecede rekolte kayıpları oldu. Aşırı kuraklık

neticesinde, TÜİK verilerine göre 17 milyon 500 bin ton civarında bir buğday üretimimiz gerçekleşti. Yine 5 milyon 750 bin civarında arpa üretimimiz yine gerçekleşmiş oldu. Bir yıl önceki arpa üretimimiz 8,4 milyon ton civarındaydı. Önemli derecede bir kayıp yaşanmış oldu. Bu sıkıntılı süreç ve pandeminin 2 yıl devam etmiş olmasına rağmen Toprak Mahsulleri Ofisi ve Bakanlığımız da sağ olsunlar çok fazla bir sıkıntı yaşatmadılar. Ama dünya genelinde önemli derecede, bildiğimiz gibi sıkıntılar yaşandı. Raflarda çoğu ürün bulunamaz hale geldi. Boş rafları televizyonlarda izlediğimiz zamanlar oldu.

Peki, ülke genelinde hububat politikaları nasıl gerçekleştirilmeli? Nelere dikkat edilmeli? Olması gereken şeyleri ben dört madde halinde topladım. Ondan bahsedeceğim. Ülkemizde, bilindiği gibi, hububatın neredeyse %80'i kıraç alanlara ekiliyor. Kıraç alanlarda bizim çok fazla müdahale etme şansımız olmuyor. Yani buranın verimini yükseltelim diye bizim buraya sulama yapmamız gerekir, gübre vermemiz gerekir. Aynı zamanda ben ziraat mühendisi ve çiftçiyim. Meslekle alakalı olduğu için de özellikle bahsediyorum. Su verme şansımız yok; yağmur yağarsa ancak sulanmış oluyor. Yine yağmur yağarsa gübre verebilirsiniz ki, gübreyle suyun da dengesini sağlayabilmemiz gerekir. Dolayısıyla bizim verimi arttırıcı önemli katkılar sağlama şansımız yok; kıraç alanlarda. Yalnız şöyle bir şey yapabiliriz. Organik maddenin düşük olduğu topraklarda su çok çabuk aşağılara kadar inebilir veya çok çabuk buharlaşabilir. Yani bitki alamadan su kaybolmuş olur. Dolayısıyla organik maddenin topraklarımızda illaki arttırılması gerekir. Bu bir zamanlar, anız yangınları diye söylenegelirdi. Bu yıllarda biraz azaldı, millet biraz daha bilinçlendi, çiftçimiz özellikle... Ama hala anız yangınları gerçekleşebiliyor. Tabii ki özellikle sadece anız yakmamak

yetmez, çiftlik gübrelerinin hiç boşa gitmeden mutlaka tarla topraklarına verilmesi gerekir. Yine aynı zamanda bir kısım ürünler, baklagil bitkileri, özellikle yem bezelyesi, Macar fiği gibi bir kısım baklagil yem bitkileri toprağa ekilerek bunlar güz ayında ilkbaharda toprağa devrilip organik maddece zenginleştirmemiz gerekir. Bu zenginleştirme sayesinde, bir yağmurla belki iki sulama yerine geçebilecek bir suyu bitkiye vermiş olacağız.

Tabii sulu alanlar için de bu yine önemli. Sulu alanlarda da kaybolacak olan suyun toprakta tutulması sağlanmış olur. Üç kez sulanacak bir buğday iki kez sulama ile elde edilmiş olacak. Dolayısıyla önemli bir tasarruf sağlanmış olacak. Dolayısıyla bizim organik madde seferberliğimiz sürecinde Bakanlığımızla da yapmış olduğumuz görüşmelerde konuyla alakalı çalışmalarının olduğunu biliyorum. Mutlaka bu konunun üzerinde durulması gerekir.

Yine bizim ülkemizde biliyorsunuz 4 milyon hektar civarında nadasa bırakılan alanlarımız var. Bu 4 milyon hektar alan, az bir alan değil. Bunun yarısını bile sulayabilmemiz halinde Türkiye’de üretmiş olduğumuz 18-20 milyon ton civarındaki hububatın, buğdayın bir o kadarını daha üretebilecek bir pozisyona geliyoruz. Yani yurtdışından herhangi bir ithalata gerek kalmadan çok rahat bir şekilde biz hububat ihtiyacımızı gideririz.

Ayrıca; soya fasulyesinin neredeyse % 90’ı yurt dışından ithalatı yapıyor, 1,5 milyon ton civarında mısır ithalatımız var, ayçiçeğinde 1,2 milyon ton civarında bir ithalatımız oluyor. Bunların hiçbirine gerek kalmaması için bu kadarlık bir alanı sulamamız gerekiyor. Çok fazla bir su bolluğumuz yok ama denize boşu boşuna akan suların mutlaka kıraç olan bölgelere, nadasa bırakılan tarlalara döndürülmesi gerekir.

İç Anadolu Bölgesinde bildiğim bir veriyi vereyim. Mesela iki yılda bir buğday – nadas – buğday – nadas olarak ekim gerçekleşen bir alanda 2-3 kg civarında bir verim alıyor çiftçimiz. Şimdi bunu yıla vurduğumuz zaman 100 kilografa düşüyor. Dekar başına 100 kg verim almış oluyor. Sulu alanlarda çok iyi baktığınız zaman, düzenli bir şekilde baktığınız zaman, verim 1 tona kadar çıkabiliyor. Her yıl 1 ton almak yerine her yıl 100 kilogram verim almış oluyorsunuz. Aslında katma değeri, buğday yerine başka bir ürün ekip çok çok daha fazla yukarılara çıkarabilme şansımız var mı? Var mutlaka. Bunun da değerlendirilmesi gerekir. Yani sulanamayan alanların sulanmasıyla ilgili mutlaka çalışma yapılması gerekir.

Kıraç alanlarda bilindiği gibi 2021 yıllarında yaşadığımız kuraklıktan dolayı önemli sıkıntılar yaşandı. Bizim de girişimlerimiz neticesinde Bakanlığımız dekar başına 100 lira gibi bir ücret ödedi. Örneğin % 80 bir kayıp varsa 80 TL, % 60 kayıp varsa 60 TL'lik bir destekleme gerçekleştirildi. Bu da Aralık ayı gibi verildi. Bunun her yıl yaşanabileceğini, 3 yılda 4 yılda bir yaşanabileceğini de göz önüne alıp, biz kuraklığa dayalı olan TARSİM sigortasının, % 50 olan Devlet payının % 70-80'lere çıkarılmasını istedik. Hatta % 70'lere de çıkarıldı. Kuraklık riski için çiftçimiz gidip TARSİM sigortası yaptırdığı zaman bunun % 70'i devlet tarafından karşılanır hale geldi. Buna rağmen çiftçilerimiz çok fazla bunun üzerinde durmuyorlar. Bu nedenle deprem sigortası ve trafik sigortası gibi mutlaka zorunlu hale getirilmeli. Eğer çiftçimiz yaptırmıyorsa da bu desteğe bağlanabilir. Yani tarım destekleri sigorta şartına bağlanır. Ya da desteklerin içerisinde belli bir kısmı alınarak devletimiz tarafından TARSİM sigortalarının yapılması sağlanabilir. Ben kuraklık için söylüyorum bunu ama bu doluya, yangına

ve diğer afetlere karşı da yapılarak çiftçinin riskinin azaltılmasının yanında devletin riskinin de azaltılması sağlanmış olur.

Şimdi ikinci madde: Sulu alanlarda ekilebilirliğini arttırmamız gerekir. Yani sürdürülebilir bir hububat tarımı için özellikle sulu alanlardaki buğday ekim alanlarının arttırılması gerekir. Bunun da artırılabilmesi için diğer ürünlerle rekabet edebilmesi gerekir. Rekabet için mutlaka desteklerin primlerinin arttırılması önemli derecede bir argüman tabii ki. Havza bazlı destekleme modeline de geçilerek özellikle hububatin ekilmiş olduğu bölgelerde yine bu primlerin arttırılması daha önemli olur.

Bir de şöyle bir projemiz var. Bunu da Bakanlığımıza sunduk ama bizdeki projeler hep üç yıllık olur dediler. O yüzden tam manasıyla bu projeye geçilemiyor ama yine de sürenin dört yıla çıkartılarak bunun da yapılması gerekir. Dörtlü münavebe sistemi, İç Anadolu şartlarında misal 1 yıl mısır eken bir çiftçi ondan sonraki yılında bir şeker pancarı veya ayçiçek ekebilir. Ya da 1 yıl buğday, yem bitkileri diğer yılda bakliyat ya da baklagil, yem bitkilerinden bir tanesini ekerek dört yılını tamamlar. Ama tabii, şu-şu ürünleri ekeceğim diye 4 yıllık bir münavebe programı veren bir çiftçimize de devletimiz tarafından belirli bir miktarda desteğin verilmesi gerekir.

Biz şunu sağlamış oluyoruz burada: Dört yıl art arda mısır eken çiftçimiz var. İki yılda bir patates, soğan eken ya da şeker pancarı eken çiftçilerimiz var. Bu da uygun değil biliyorsunuz. Daha önceden Niğde ve Nevşehir bölgesinde bu yaşandı. Sonunda buralara hastalıklar vs. yerleşiyor ve o bölgelerde patates bir daha ekilemeyecek hale geliyor. Hiç değilse bunlardan da kurtulunmuş olacak. Bir de biliyorsunuz İç

Anadolu bölgesi biraz daha su kısıtı olan bir bölge. Bu dörtlü münavebe sisteminin uygulanmasıyla birlikte hiç değilse bu bölgede de sulanan bitkilerin biraz daha az su tüketmesine sebep olmuş oluruz.

Bir diğer madde: Girdi fiyatları. Girdi fiyatları, özellikle bu yıl olduğu gibi fiyatlarda ciddi yükselmelere sebebiyet verebiliyor. Bu yükseliklerde devletimizin çok acil bir tedbir alması ve gerekiyorsa kendi kanallarıyla bunları getirerek doğrudan çiftçilerimize iletebilmesi gerekebiliyor. Çünkü ABD’de ve Avrupa’da gübre fiyatı 300 dolar civarındayken, Irak’ta 700 dolar, bizde 1100 dolarlar seviyesinde seyrediyor. Dolayısıyla devlet böyle şeylerde nasıl raflardaki ürünlere müdahale edebiliyorsa, burada gübre fiyatlarına da müdahale edebilmelidir. ÖTV’den harcanarak mazot nasıl piyasaya verilebiliyorsa yine sulamada kullanılan elektrikte de benzer destekler verilerek çok acilen önlem alınması gerekiyor. Biz “güz ayında ekimlerde önemli derecede artış olacak” diyorduk ancak ekim alanlarında hem kuraklık hem de aşırı derecede yükselen bu girdi fiyatlarından dolayı buğday ekim alanları azaldı. Çiftçi, gübre fiyatı düşecek, diye uzun süre bekledi. Sonunda gübre fiyatı düşmeyince “Neyse bahara kadar durayım” dedi. Ancak biliyorsunuz ki gübre fiyatları hala düşmedi. Ama bununla da alakalı herhalde gerekli tedbirler alınıyor. Özbekistan, Katar gibi ülkelerden yine devlet kanalıyla bir şeyler getirilip çiftçiye verilecek. Bunlar hızlı bir şekilde yapılırsa, güz ayında müdahale edilmiş olsaydı, hakikaten buğday ekim alanlarının en az böyle % 10-15 civarında artacağını tahmin ediyorduk ama şimdi ya geçen yılki seviyelerinde ya da % 2-3 gibi çok cüzi bir artış bekliyoruz.

Ayrıca bilindiği gibi yıllardır suda israfın önlenmesiyle alakalı tasarruf tedbirleri uygulanıyor. Tabii ki su zengini bir ülke değiliz. İçme suyun-

dan tutun da tarlada, sanayide kullanılan suların daha tasarruflu bir şekilde kullanılması için böyle kamu spotlarının vs. yapılması lazım. Özellikle belediyelerin, kamu kurum ve kuruluşlarının yine özel sektörde fabrikalarımızın, sanayicilerimizin, çiftçilerimizin bu konu ile alakalı bir şekilde uyarılması ve tarımsal sulamanın önünün açılması, çok fazla kısıtlanmaması gerekir.

Aynı tasarrufun ben ekmek ve gıdada da mutlaka ön plana alınması gerektiğine inanıyorum. Şimdi kişi başına 61 kg. gıda israfı varmış Türkiye’de. Şimdi bu yıllık yaklaşık 300 milyar TL. imiş. Gıda denince tüm gıdalar bunun içerisine giriyor. Ama daha önceden de hepimiz biliyoruz, yıllardan beridir ekmekte % 10 civarında bir israfımız var. Her yıl bu israf da neredeyse 2 milyar civarındaymış. Ekmekteki bu % 10 israfı bile önlesek... Türkiye’de 18 - 20 milyon ton civarında kullanılan buğdayın 2 milyon tonluk bir kısmı, neredeyse yurt dışından ithal ettiğimiz kısımdır. Dolayısıyla bu yıl yetiştiremediğimiz kısımdır. 17 milyon küsur dedik ya, 2 milyon ton daha olsa ihtiyacımızı karşılayacaktık ama ihtiyacımızı bu yıl karşılayamayacak bir duruma geldik. Geçmiş yıllara baktığımız zaman iki yılda bu şekilde 17,5 – 18 milyon ton arasında bir rekolte alındı. Bir de geçen yılki rekolteydi. O yüzden bu ekmek tasarrufunun da gıda tasarrufunun da mutlaka üzerinde durulup, bu kamu spotlarıyla da olabilir, bazı zorunluluklar getirilebilir. İşte ucuz ekmek vermek için çaba sarf edilebiliyor. Belki ekmek fiyatlarında, ekmeğin yapılışıyla alakalı düzenli bir kısım tedbirler alınabilir. Gübre, elektrik, mazot kullanılarak, o kadar zahmet verilerek bir tarım ürünü elde ediliyorsa, bu tasarrufun da bir zorunluluk haline getirilmesi gerektiğine inanıyoruz. Beni dinlediğiniz için çok teşekkür ediyorum. Bu programın hayırlara vesile olmasını temenni ediyorum. Hepinize saygılar sunuyorum.

Celal Toprak: Çok teşekkür ediyorum. Enteresan sorular da geliyor bu arada yenilerini de bekliyoruz. Ekim alanlarının azalmasıyla ilgili soru sormuş Tefik Dinçer, Dinçer Bakliyat. Özkan Bey ona biraz değerlendirme yaptı. Konuşmacılarımızın da gündemlerinde olursa sevini-
rim. Ben HUBUDER Başkanı Gülfem Eren'e sözü bırakmak istiyorum. Efendim söz sizin buyurun.

Gülfem Eren

Hububat Tedarikçileri Derneği
(HUBUDER) Başkanı

Hububat Tedarikçileri Derneği (HUBUDER) Başkanı Gülfem Eren:

Böyle bir toplantıyı organize eden İstanbul Ticaret Borsasına teşekkür ediyor ve tüm katılımcıları saygı ile selamlıyorum. Konuşmama başlamadan önce, kısaca kendim ve derneğimiz hakkında bilgi vermek isterim. Hububat Tedarikçileri Derneği kısa adıyla HUBUDER, 2012 yılında sektörün önde gelen şirketlerinin katılımıyla İstanbul'da kurulmuş bir dernektir. Kuruluşundan beri Yönetim Kurulu Başkanlığını yürütmekteyim. Aynı zamanda 22 yıldır Agron Tarım Ürünleri A.Ş'de Yönetim Kurulu Başkanıyım. Hızla artan dünya nüfusu gıda güvenliği ile ilgili kaygıları arttırırken ülkemizde hububat tedariki alanında yer almak ve uluslararası rekabet şartlarına uyum sağlayarak ülke insanımızın tahıl tedarik zincirine katkıda bulunmak, HUBUDER'in başlıca amaçlarını oluşturmaktadır.

Değerli katılımcılar, son yıllarda etkilerini daha fazla yaşamaya başladığımız iklim krizinin oluşturduğu ve oluşturacağı olumsuz etkilerden bahsederek konuşmama başlamak istiyorum. Değerli panelistlerden bazıları zaten bu konuya değindi. 2050 yılında dünya nüfusunun 9,7

milyar kişiye ulaşacağı bekleniyor. 19. yüzyılın sonundan günümüze kadar dünya yüzeyinin ısısının 1,2 derece arttığı tahmin ediliyor ki bunun da büyük kısmı son 40 yıl içinde gerçekleşti. Bu yüzyılın sonuna kadar küresel ısınmanın sanayileşme öncesi döneme göre 2 derece ve üzerinde seyredeceği tahmin ediliyor. Sera gazı salınımları artıyor. Buzul alanları azalıyor. Buharlaşma artıyor. Yağış rejiminde değişiklikler yaşanıyor. Buzullardaki erime sonucu ortaya çıkacak donmuş virüsler ve bakteriler nedeni ile daha önce görülmeyen yeni hastalıkların belirmesi ve kronik hastalıklardaki artışların ciddi zorluklara neden olabileceği tahmin ediliyor. Dünyada iklim değişikliği, salgın gibi kontrol edilemeyen ve öngörülemeyen faktörler artıyor. Dünya buğday verimi son dört yıldır artmadı ve dünya gıda talebinde önemli bir artış yaşanıyor. Uzun yıllar ortalamalarına göre, yağış miktarı her yıl azalıyor ve aynı zamanda tarımda kullanılabilecek su miktarı da azalıyor. Hastalık ve zararlı baskısı artıyor. Bitkisel biyoçeşitlilik ve kişi başı arazi varlığı azalıyor. İklim değişikliğinin neden olacağı kuraklık, göç, işsizlik gibi hususlar giderek ülkelerin milli varlığını ve bağımsızlığını etkileyecek bir önem kazanıyor. Artık tarımın ülkeler için milli savunma kadar önemli konuma geldiğini söyleyebiliriz. Dolayısıyla iklim değişikliğine bağlı bu etkiler dünya gıda güvenliği için tehlike oluşturmaktadır. Buna bağlı olarak önümüzdeki yıllarda dünya tarım piyasalarında istikrarsızlığın devam etmesi, gıdaya olan talebin düşmeyeceği de göz önünde bulundurursak fiyatlarda dalgalanmalar olması ihtimali yüksektir. Bu istikrarsızlığa alışmalı, krizleri değil riskleri yönetecek stratejilere yönelmeliyiz.

Bu tespitlerden sonra, 2021 yılı dünya piyasalarını kısaca değerlendirmek isterim. Uluslararası piyasalarda şartların çok hızlı değiştiği ve fiyatların önemli ölçüde arttığı bir yılı geride bıraktık. Bu değişim ve artışın temel sebepleri şu şekilde sıralanabilir:

Covid-19 yeni varyantlarının ortaya çıkması ve etkisinin artarak devam etmesi; gıda tedarik zincirinin bozulması ve zaman zaman sekteye uğraması; lojistik sorunların nakliye fiyatlarını arttırması; olumsuz iklim şartlarına bağlı olarak üretim kayıplarının yaşanması; ithalat yapan ülke sayısının ve talep miktarının artması; bazı üretici ve ihracatçı konumundaki ülkelerin gıda güvenliği endişesi nedeniyle ihracatı kısıtlama, kota, vergi gibi ticareti engelleyici uygulamalara başlaması; yeterli üretime sahip olmayan ülkelerde hem iç piyasalarındaki fiyat artışlarına ket vurmak için hem de tedarik güvenliği endişesi ile yüksek miktarda stok yapma girişimleri...

Üretim düşüşlerine örnek verecek olursak, dünya buğday üretim tahminleri 792 milyon ton iken 2021-2022 sezonu için, Aralık ayı sonu itibarı ile 14 milyon ton düşüşle 778 milyon ton olarak revize edildi. En çok buğday ithalatı yaptığımız Rusya'nın hasat başında buğday üretim tahmini 85 - 86 milyon ton olarak öngörülürken bugün 75 milyon ton seviyesine indi. Bunların neticesinde 2021 yılı Temmuz ayında ortalama 240 dolar olan buğday FOB fiyatları, bugün Rusya'yı baz alarak söylüyorum, yaklaşık 100 dolar artarak 340 dolar olduktan sonra biraz geriledi ve 330 dolar seviyelerine geldi. Arpa fiyatları da 210 dolar FOB'dan 300 dolar seviyelerine geldi. Bu gelişmelere bağlı olarak FAO Gıda Fiyatları Endeksi son on yılın en yüksek seviyesine ulaşmış durumdadır.

Sonuç itibarı ile tüm dünyada pandemi ile başlayan gıda ürünlerine olan talebin artması yanında, önemli üretici ve ihracatçı konumundaki ülkelerde kuraklığa bağlı üretim düşüşleri başta hububat, baklagiller ve yağlı tohum fiyatlarında önemli yükselişlere neden oldu. En fazla ithalat yaptığımız Rusya'nın hasattan bu yana ihracatına vergi ve son-

rasında da kota uygulaması, Ukrayna'nın ihracata kota koyması, dünyada ve ülkemizde buğday fiyatlarının artmasında en önemli etkenler oldu.

Değerli katılımcılar, 2021 yılında dünyada bunlar yaşanırken ülkemizdeki gelişmeleri de özetlemek isterim. Ülkemizde rekor tohum kayıplarının en yüksek olduğu yıllardan birini yaşadık. TÜİK tarafından açıklanan son verilere göre, 2020 yılı toplam tahıl üretimi 37 milyon ton iken 2021 yılında % 14,3 azalışla 31,8 milyon tona geriledi. Ülkemiz için stratejik öneme sahip buğday üretimi % 14 düşerek 17,7 milyon tona, arpa üretimi için ise % 31 düşerek 5,8 milyon tona geriledi. Buğday üretimi 2007 yılı hariç 1994 yılından bugüne kadar ki en düşük üretimi ifade etmektedir. Aynı şekilde arpa üretimi de son 15 yılın en düşük rakamıdır. Hasat sezonu 30 Haziran tarihinde dolar kuru 8,73 TL seviyesindeyken yıl sonu yaklaşık % 50 artarak 13 TL'ler seviyesinde seneyi tamamladı. İç piyasada hububat fiyatları son altı ay içinde % 100'ün üzerinde arttı. Burada TMO'nun zamanında müdahalelerle süreci çok iyi bir şekilde yönettiğini de belirtmek isterim. Hasat döneminde hububat ithalatı döneminde uygulanan gümrük vergileri sıfırlandı ve bu sezon ithalat erken başladı. Yılbaşında vergilerin 2022 yılı boyunca da sıfır kalacağı ilan edildi. TMO tarihinde en az alımlardan birini yaptı. Hayvancılık sektöründe et ve süt fiyatları, yem maliyetleri, buğday ve un, ekmek tartışmaları gündemden düşmedi. Yeni ekilişlerde sertifikalı tohum kullanımı düştü. Buğday fiyatlarının önemli ölçüde artmasına rağmen ekilişlerde azalma devam etti. Tüm bu gelişmelerle birlikte yurt içi üretimde yaşanan önemli düşüş yurt dışı fiyatlardaki artış ve döviz kurundaki hızlı yükselişle, iç piyasada hububat, bakliyat, yağlı tohumlar başta olmak üzere tarım ürünleri fiyatlarında aşırı yükselişler yaşandı. Arz-talep açığının ithalat yoluyla kapatılmasına çalışıldı.

2021 yılı Kasım ayı sonu itibari ile 7,3 milyon ton buğday ithalatı gerçekleştirildi.

Değerli katılımcılar, tüm dünyada gerçekleşen olumsuz şartlara bağlı olarak yerli ürün daha değerli hale geldi ve ithalatın çözüm olmadığını hep beraber bir kez daha anlamış olduk. Bu açıdan ülkemiz için hububat ürünleri yani buğday, arpa, mısır büyük önem taşımakta ise de buğdayın, yani ekmeğin en stratejik ürün konumunda olduğunu düşünüyoruz. Bu nedenle özelde buğdaya daha fazla değinmek, kendi kendimize yeterliliğimizin sürdürülebilmesi için yapılması gerekenlere ilişkin önerilerimizi belirtmek istiyorum.

Buğday üretimimiz normal iklim şartlarında tüketimimizi karşılamaktadır. Ancak olumsuz iklim koşullarında ithalatçı durumuna düşmemek için daha fazla alanda ekiliş yapmak ve iklim şartlarının etkisini minimize edecek tedbirleri almak zorundayız. Son yıllarda yaşanan iklim değişikliğinin etkileri göz önünde bulundurulduğunda gerekli tedbirler alınmazsa kısa vadede tüketim ihtiyacımız kadar buğday üretemeyeceğimizi ve ithalatın daha da artacağını düşünebiliriz. Bu nedenle buğday ekisinin arttırılması için çiftçilerin daha fazla desteklenerek buğdayda diğer ürünlere göre daha fazla kazanç sağlayacak imkânların oluşturulması gerekmektedir.

Bu kapsamda buğday üretiminin arttırılması ve gıda güvenliğinin sağlanması ile ilgili önerilerimiz şunlardır. Bunlardan bazılarında Özkan Başkan da bahsetti ama derli toplu sunmakta zarar olmaz diye düşünüyorum.

2015 - 2099 döneminde Türkiye’de yıllık ortalama sıcaklıkların daha da artacağı öngörülmektedir. Dolayısıyla sıcaklık artışına bağlı kuraklık

riski söz konusu olup Tarımsal Politikaların mutlaka buna göre güncellenmesi gerekir. Ülkemizde buğday üretiminin % 77'si kuru alanda yapılmakta olup büyük bölümü iklim şartlarına bağlıdır. Olumsuz iklim şartlarını minimize etmek için sulanabilir alanlar arttırılmalıdır. Eklmeyen kıraç alanlar iyileştirilerek mutlaka üretime kazandırılmalı, kırsal alanda yaşam teşvik edilmelidir. Kuru alanda üretim yapan çiftçilerimiz, sulu alanda üretim yapanlara göre daha fazla desteklenmelidir. Kuraklığa dayanıklı çeşitlerin geliştirilmesi için Ar-ge çalışmaları arttırılmalıdır. Üretim alanlarının çok yıllık bitkilere dönmesi önlenmelidir. Havzalara göre bir üretim planlaması yapılmalıdır. Gübre, sertifikalı tohumluk, mazot gibi üretim miktarı ve kaliteyi doğrudan etkileyen girdi destekleri arttırılmalı, destekler çiftçilere zamanında ödenmelidir. Sözleşmeli üretim yaygınlaştırılmalıdır. Tarım sigortaları zorunlu hale getirilmelidir. Lisanslı depoculuk gıda güvenliği için ülkemizde son yıllarda yapılmış en önemli proje olup çiftçi odaklı olarak geliştirilmeli ve yaygınlaştırılmalıdır. Türkiye Ürün İhtisas Borsası Vadeli İşlemler Piyasası aktif hale getirilmelidir. Üretim destekli kamu zararını ithalat ile oluşan kamu zararına tercih etmeli ve buna göre destekleme politikaları gözden geçirilmelidir. Ülkemizde daha büyük stoklar ve kaynak çeşitliliği ile tedarik zincirinin güçlendirilmesi gerekmektedir. Türkiye'de gıda egemenliğimizi sağlayacak politikalar üzerinde durulmalı ve hayata geçirilmelidir.

Son olarak 2021-2022 yılı ekilişlerine baktığımızda (bazı panelistlerimiz bahsetmişti bu konudan) çiftçilerin artan gübre, tohum, ilaç ve mazot fiyatları dolayısıyla ekimde zorlandığı ve üretim maliyeti daha düşük daha kârlı ürünlere yöneldiğini görüyoruz. Buğday ekilişinde bir miktar düşüş beklerken pamuk, ayçiçeği ve mısır ekilişinde artış

bekliyoruz. Üretim durumunu da takip ederek devletimizin gerekli tedbirleri alacağına inanıyoruz. Biz HUBUDER olarak ithalat yapmak yerine yurt içinde üretilen ürünü çiftçilerimizden satın alarak ticaret yapmak ve sanayicilerimize ulaştırmak istiyoruz. Bu bakımdan HUBUDER olarak tarım ürünlerinin sürdürülebilirliği, üretim ve kalitenin artırılması gibi konularda üzerimize düşeni yapmaya hazırız. Bu vesile ile 2022 yılının çiftçilerimize, sektörümüze bereket getirmesini diliyorum, hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Celal Toprak: Gülfem Hanım, çok teşekkür ederiz efendim. Çok sağ olun. Ağzınıza sağlık. Sizin de Tevfik Bey'in sorusuna ilişkin cevabınız oldu. Teşekkür ederiz. Ben hemen hiç vakit kaybetmeden Birinci Hububat Ticareti Komite Başkan Yardımcısı Hüseyin Bekçi'ye sözü bırakmak istiyorum. İSTİB Birinci Hububat Ticareti Komite Başkan Yardımcısı Sayın Bekçi buyurun.

Hüseyin Bekçi

İSTİB Hububat Ticareti Komite
Başkan Yardımcısı

İSTİB Hububat Ticareti Komite Başkan Yardımcısı Hüseyin Bekçi:

Öncelikle Sayın Genel Başkanımı, Yönetim Kurulu ve Meclis Başkanlarımı, toplantıya katılan tüm kıymetli katılımcılarımızı saygıyla selamlıyorum. Toplantının hayırlı olmasını diliyorum. Hububat ile ilgili fikirlerimi de şu şekilde dile getirmek istiyorum.

Dünya genelinde en kaliteli hububat ve bakliyat Türkiye’de üretiliyor. Yani biz üretiyoruz daha doğrusu. Fakat bazı sebeplerden dolayı, bazılarını yine de dışarıdan ithal etmek zorunda kalıyoruz. Ben ithalatın azaltılıp ihracata dönmek gerektiğini düşünüyorum. Yine önümüzdeki yakın tarihte dünyanın en büyük sorunu olan küresel iklim değişikliği ve su sıkıntısı ile ilgili önlemlerin çok daha erken olarak ülkemizde en öne alınmasını ve tedbirlerin alınmasını diliyorum. Zaten yapılan tüm konuşmalarda da sorunların tamamı hemen hemen birbirinin aynısı. Fakat söyleme şekillerimiz farklı. O yüzden bahsedilen sorunların en ön planda ve en önce giderilmesi gerektiğini düşünüyorum. Daha fazla zaman harcamamak için tüm katılımcılarla aynı fikirde olduğumu dile getirmek istiyorum, dinlediğiniz için teşekkür ederim.

Celal Toprak: Bu arada çok kısa tutmanız dolayısıyla da teşekkür ederim. İSTİB İkinci Hububat Mamulleri ve Yem Ticareti Komitesi, Meclis Üyesi Şemsettin Memiş'e sözü vereceğim. Buyurun efendim söz sizin.

Şemsettin Memiş

İSTİB Hububat Mamulleri ve Yem
Ticareti Komitesi Meclis Üyesi

İSTİB Hububat Mamulleri ve Yem Ticareti Komitesi Meclis Üyesi Şemsettin Memiş:

Sayın Başkanım ve herkesi saygıyla selamlıyorum. Güzel bir toplantı geçiriyoruz. Efendim, Türkiye ve dünyadaki bakliyatındaki genel durumla alakalı söz verdiğiniz için teşekkür ediyorum. Tabii bütün katılımcılarımızın hepsi gayet yerinde, doğru ve faydalı bilgiler verdiler, kendilerine teşekkür ediyorum. Ben biraz daha olayı kısa tutup Türkiye'deki bakliyat ve hububat ile ilgili sıkıntıları ve çözüm yollarını söylemek istiyorum. Şimdi Türkiye'de biliyorsunuz 1980'lerden itibaren bakliyat ve hububata devletin ciddi bir katkısı oldu. Ekim alanlarının fazlaşması ve buna benzer desteklerin 1980'den itibaren başladığını belirtmek isterim. Bir örnek de verebilirim: 1980-85 arası biz Muşlu olduğumuz için Muş'ta yaklaşık 5-6 bin ton nohut toplayıp Mersin'e satıyorduk. O zaman tabii teknolojik hiçbir altyapı yok. Nohutları elle biçerlerdi. İnsan gücüne dayalı, sanayi zaten yoktu. O zamanlardan bugüne yaklaşık 40 yıl geçti. Bugün biz Muş'ta ya da ona benzer illerimizde 500 ton bile nohut toplayamıyoruz. Tarımın nereden nereye geldiği

ile alakalı bir örnek olsun diye ben bunu söyledim. Tabii 1980'lerden 1994 yılına kadar bu ivme iyiydi, yükselerek devam ediyordu. Ekim alanları genişliyordu. Kentlere insanlar gelmeden, kıraç bölgelerde de köylerde de hayatlarını gayet iyi bir şekilde sürdürüyordu. Bunun yanına hayvancılığı da bırakabilirsiniz. Tabii 1994'teki siyasi iklim ve doğrudan çiftçiye dayalı... Aslında tarımın altına dinamitin koyulduğu bir yıl olarak ben görüyorum. 1994 yılında doğrudan gelir desteğine geçilip insanlarımızın köyden kente göçünün önü o yıl açıldı. Bunda birazda terörün de etkisi vardı. Bu hakikaten sonun başlangıcı gibi bir yıl oldu. Tabi 2008'e kadar da biz bunu yaşadık. Ama artık Türkiye'de de dünyada da stratejik ürünler, önce silahlanmaydı şimdi de tarım oldu. Hepiniz zaten konuya değindiniz.

İkinci olarak tarımsal ürünler ve bakliyatla alakalı gözden kaçırdığımız bir konu daha var. Onu da açıklamak istiyorum. Bu da şu anda bizim hepimizin üzerinde mutabık kaldığı bir konu. Köydeki ya da kırsaldaki nüfus oranlarının azalması ya da yaşlanması... Aslında bunun sebebi yaşlanmayla alakalı değil. Doğu Anadolu'da, Güneydoğu Anadolu'da Milli Eğitimin yapmış olduğu taşınmalı sistem vardı. Yani taşınmalı eğitim modeline geçildi. Bu taşınmalı eğitim modelinde de biliyorsunuz çiftçilik insan gücüyle yapıldığı için özellikle Güneydoğu Anadolu Bölgelerinde çocuğu fazla olan yaşaması için fazla yer ekiyordu. Bunun da ülke tarımına iyi bir etkisi vardı. Tabii bu taşınmalı eğitim, köydeki gençleri alıp şehre ya da ilçeye getirtti. Bu şehre ve ilçeye gelen öğrenciler, lise ya da üniversiteye geçince köydeki anne ve babası da bu sefer mecburen köyü terk edip ilçelere ve illere geldiler. Haliyle köylerimiz boşaldı. Aslında sonun başlangıcı 1994 ve taşınmalı eğitim sisteminin başlamasıyla köydeki nüfusumuzu yaşlandırdık. Eğitim-

li gençlerimiz çoğaldı ama onları da köylerine geri gönderemiyoruz. Şimdi bu iki gerçeğin aslında biraz irdelenmesi gerekiyor.

Tabii geçmiş geçmişte kalmış ama dünyada tarımın bu ülkede başladığını bilmemiz lazım. En sonunda bu ülkede de biteceğini ben öngörüyorum. Türkiye'deki tarım ve hayvancılığın özellikle hububat ve bakliyat ile ilgili parçalanmış olan toprakların toplulaştırma işini Tarım Bakanlığının bir an önce bitirmesi lazım. Tohum ıslahını bir an önce hızlı şekilde bitirmesi lazım. Biz bu tür konferanslara, programlara çıkıyoruz. Devletin, Tarım Bakanlığı ya da diğer bütün kurumlarının hepsinin bilgileri ve çalışmaları, çalıştayları, şuraları yapıldı. Bütün bilgiler kendilerinde zaten mevcut. Bizim “Bunu hızlandırmak için ne yapabiliriz”i konuşmamız lazım. Ve bunları da sizin gibi değerli hem yönetici bazında olsun hem akademisyenler aracılığı ile olsun, Tarım Bakanlığının çok hızlı bir şekilde devreye sokması lazım. Bu sokulursa da inşallah 2030 yılına kadar Türkiye'deki hububat ve bakliyat çeşitliliği, hububat ve bakliyat iyi olduğu zaman ise hayvancılıkta yem varlığı artar. İstihdama da büyük bir katkısı var. İhracata da büyük bir katkısı var. Ben devletimizin ve hükümetlerimizin hızlı bir şekilde alacağı aksiyonları takip etmemiz gerektiğine inanıyorum. Bunları da yaparsak Türkiye'deki iklim, flora sayesinde hakikaten, Hüseyin Bey de biraz önce bahsetti, kalitesi yüksek ürünler çıkıyor. Biz bu küçük tarım arazilerimizde de niş ürünler yetiştirerek, katma değeri yüksek ürünlerle bir şekilde bu arazileri değerlendirmemiz lazım. Daha farklı ürünler üretmemiz lazım. Mustafa Bey de bahsetti, proteini yüksek, besleyici, yağ oranı düşük, proteini %38'lere varan ürünlerden bahsediyoruz. Bunlardan protein tozları üretmemiz lazım. Yani niş ürünler, katma değeri yüksek ürünler ve hızlıca toplulaştırma ve tohum ıslahını da

yaparsak Türkiye'deki tarımın çok daha ileriye gideceği, ihracatın çok daha fazla artacağı inancındayım. Ben de bu zamanı verimli kullanmak için kısa kesiyorum çünkü herkes üç aşağı beş yukarı aynı konulardan bahsetti. Bu organizasyonu yapan Sayın Ticaret Borsası Başkanımıza ve size çok teşekkür ederim. Saygılar sunuyorum.

Celal Toprak: Sayın Memiş, bu ufuk açıcı konuşmanız için çok teşekkür ederiz. Çok enteresan noktaların altını çizdiniz, niş ürünler konusunu sizinle ayrıntılı konuşmak isteriz tabii ki. Çok enteresan bir konu... Çok teşekkür ediyoruz açılımınız için son söz Hakkı İsmet Aral, efendim. Sayın Aral, İstanbul Ticaret Borsası Yönetim Kurulu Başkan Yardımcısı ve Üçüncü Bakliyat Ticareti Meslek Komitesi Üyesi. Hem konuşmasını yapması hem de bu dakikaya kadar yapılan konuşmaları şöyle bir iki cümle ile derleyip toparlaması için sözü kendisine veriyorum. Sevgili başkan buyurun.

Hakkı İsmet Aral

İSTİB Yönetim Kurulu Başkan
Yardımcısı ve Bakliyat Ticareti Meslek
Komitesi Üyesi

İSTİB Yönetim Kurulu Başkan Yardımcısı ve Bakliyat Ticareti Meslek Komitesi Üyesi Hakkı İsmet Aral:

Tabii, en son konuşmacı olmak biraz zor... Çünkü söylenenler var, söyleyeceklerimi söyleyen çok değerli katılımcılar var. Öncelikle ben bütün katılımcıları saygı ve sevgi ile selamlıyorum.

Ben, öncelikle gıda israfına değinmeyecektim ama Özkan Bey, Bayram Bey ve Reis Bey gıda israfı ile ilgili bir takım şeyler söyledi. Celal Bey hatırlarsanız sizin programınızda da İstanbul Ticaret Borsasının 2019 yılında başlattığı Gıda İsrafını Engelleme Projesi ile ilgili bilgilendirme yapmıştım. İsfaf rakamlarını projemizde çok net olarak çıkardığımızı açıkça söyleyebilirim. Fakat Türkiye’de dolaşan rakamlarda genel olarak bir kirlilik mevcut.

Projemizde Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı ve İstanbul Çevre Yönetimi Sanayi ve Ticaret Anonim Şirketi (İSTAÇ) ile iş birliği görüşmelerimiz neticesinde ulaştığımız bazı rakamlar mevcut. Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı Türkiye’de toplanan çöpün miktarını oluşturduğu veri tabanı ile il ve ilçe belediyelerden toplaya-

rak Türkiye'deki çöp miktarını ölçebilmektedir. Projemizde bu veri tabanını kullandık. Öncelikli amacımız Türkiye'de gıdanın ne kadarı çöpe atıldığıydı. Yaptığımız araştırmalarda, 2018 yılında Türkiye'de ortalama 33 milyon tona yakın bir çöp toplandığı ve bu rakamın yaklaşık %45'ine yakınının organik madde olduğuydu. Bölgesel yaptığımız çalışmalarda da ortaya çıktı. Teyitler de alındı. Sonuç olarak, ülkemizde 14,5 milyon ton gıdanın her yıl çöpe atılarak israf edildiği bilgisine ulaştık.

Bu rakamın parasal değerini de yaklaşık kilo başına 1 dolardan hesap ettik. Bugün fiyatların yükselmesiyle beraber 1 dolar 2 sent civarında olması gerekiyor. Ama 1 dolardan bile hesap etsek 14,5 milyar dolarlık gıdayı çöpe attığımız sonucuna varıyoruz. 14,5 milyar dolar ne demek: Ülkemizin 18-19 milyar dolarlık yıllık tarımsal ihracatı olduğunu düşündüğümüzde, ihracatımız kadar gıdayı çöpe attığımız sonucuna vardık. Bu rakam sadece çöpe atılan gıda olduğunu belirtmek isterim. Üretimde meydana gelen kayıpları ise projemizin ikinci aşamasında ele alacağımız için, şu ana kadar sadece bu konuda ölçümler yapıldı.

İSTİB olarak projemiz halen devam ediyor. Üniversite öğrencileri arasında düzenlediğimiz Gıda İsrafını Engelleme Proje Yarışması 1 Ocak 2022 tarihi itibarıyla sona erdi. Borsamızda düzenleyeceğimiz ödül organizasyonu ile dereceye giren projelere ödülleri takdim edeceğiz. Düzenlediğimiz yarışmaya 76 adet gıda israfını engellemeye yönelik proje başvurusu oldu. İnşallah oradan da yola çıkarak Türkiye'de gıda israfını önleme çalışmalarımıza devam edeceğiz. Öncelikle bu konu hakkında hatırlatma yapmak istedim, tabii konumuz hububat, bakliyat ve pirinç.

35 yıldır pirinç ve bakliyat sektöründe olduğum için öncelikle Şemsettin Bey'in, Reis Bey'in hatta Bayram Bey'in değindiği gibi dünyada artık bakliyatın bitkisel protein açısından çok önemli ürün olduğundan sizlere bahsetmek istiyorum. Çünkü Uluslararası Bakliyat Konseyinin rakamlarına göre, son 25 yılda dünyada 60'ın üzerinde ülke bakliyat üretimine başladı.

Ülkemiz 53 milyon nüfusa sahip olduğu 90'lı yıllarda 1,5 milyon ton bakliyat ürettiyordu. 1990'lı yıllarda 20 milyon dekar olan bakliyat ekim alanları bugüne gelindiğinde % 65 azalarak 31 yılda yaklaşık 7 milyon dekara gerilemiş, üretim rakamları ise 1 milyon tonlara düşmüştür. Bugünkü nüfusumuz 82 milyon ve dışarıdan gelen turist sayısını malesef kendi ürettikleri ile karşılayamadığı için son 25 senedir ithalata dayalı bir sektör haline gelmiş durumda. 1994 yılından bahsetti Şemsettin Bey. O yıldaki önemli gelişmelerden biri de Toprak Mahsulleri Ofisinin bakliyat alımlarını desteklemesini sonlandırması. O yıllardan sonra bakliyat üretimi Türkiye'de ciddi manada düşmeye başladı. O yıl Türkiye'nin gerçekten kader yılıydı. Ama son 2 yıldır Toprak Mahsulleri Ofisi'ne gerçekten çok teşekkür ediyorum. Şu anda Müdürümüz burada değil ama Türkiye'de bunca sene sonra ilk defa alım desteği olarak tekrar bakliyata destek olmaya başlandı.

Ben bakliyata destek anlamında 2008 yılında dönemin Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanı Mehdi Eker zamanında ürüne destek anlamında gene Cumhuriyet tarihinde ilk defa böyle bir desteği bizlerin çalışmasıyla birlikte açıkladığını da hatırlatmak isterim. Buna rağmen bugün ülkemizde nohutta 630 bin ton, fasulyede 220 bin ton ve yeşil mercimekte ise 40 bin tonlar üretime ulaşmaktayız. Kırmızı mercimekte ise üretim 300-311 bin tonlarda. Toplamda 1 milyon 200 bin tona yakın bir üretime sahip bir ülkeyiz. Ama gerçekten 90'lı yıllardaki o heves, o potansiyel devam etseydi, bugün 2 milyon tonun üzerinde bakliyat üretimine sahip, en az 750 bin tona yakın ihracat gerçekleştirmiş olan bir sektörden bahsedecektik. Fakat ben yine de ileride, hem Covid'in insanlara gıdayı önemsettiği bir noktaya getirdiği hem de algıyı değiştirdiği bir ortamda, ülkemizin bakliyat sektöründe çok iyi yerlere geleceğine inanıyorum.

Biraz önce Gülfem Hanım da sektör ile ilgili neler yapılması gerektiğini anlattı. Tekrar olmasın diye üzerinden geçmeyeceğim. Ama Türkiye’de, 2016 yılında herkesin hatırladığı tarım politikası olarak hazırlanan Havza Modelini tekrar hayata geçirmemiz gerekiyor. Ülkemiz il bazında 36’ya bölünmüştü, ilçe bazında da 941 havzaya ayrılmıştı. Bu çok önemli bir çalışmaydı. Türkiye yağlı tohumlardan 3-4 milyar dolar yurt dışına para gönderiyordu. Halen 11 milyon tona yakın yem ve yem bitkileri ithalatı var Türkiye’de. Bunu nereye ödüyoruz? ABD çiftçisine, Brezilya çiftçisine, Arjantin çiftçisine ödüyoruz. Gerçekten Türkiye bu durumdan kurtulabilirdi. O zamanlar da toprak ölçümleri yapıldı. Havza bazlı destekler, buğday, arpa, çavdar ve çeltik gibi. Bugün Mısır ürününde de çok iyi durumdayız. Aynı Mısır ürününde olduğu gibi diğer ürünlerde de bu hale gelebilirdik.

Bizde artık cari açığı kapatacak olan Türkiye’nin petrolü dediğimiz tarım ürünlerini gerçek anlamda gerçek değeriyle ülkemizin gündemine oturtursak hiç fena olmayacak diye düşünüyorum. Pirinç konusunda da gerçekten son 20 yıldır Türkiye, 500 bin tonlardan 1 milyon tonlara giden bir üretime sahip. Ama orada da en büyük problemlerden bir tanesi, Türkiye kendi yerli ürettiği tohumlarını kaybetmek üzere. Türkiye Osmancık Baldosunu çok özel çalışmalarla ortaya çıkardı. Bu tohumları maalesef kaybediyor. Dışarıdan getirdiğimiz tohumlardan müşterilerin de çok memnun olmadığını, bu durumun da pirinç tüketimini düşürdüğünü görüyoruz. Bu nedenle pirinç tüketimini çok fazla yapmayan bir halktan bahsediyoruz. Eski tatları, ürünleri bulamıyoruz. Bu yüzden gerçekten satışlarımız düşüyor. Bir milyon tona yaklaşmış bir çeltik üretimi büyük bir başarıdır. Ama bizim yerli tohumlarımızın da yoğun çalışmalar yapılarak ithal tohumlarla aynı verimliliğe ulaştırılması gerekiyor. Bunu hem müşteri memnuniyeti açısından hem üretim açısından çeltiğe yapılacak en büyük hizmet olarak görüyorum.

Herkes dünya nüfusunun artacağını söyledi. Tabii burada insanların gıdaya ulaşım şekillerinde, çok daha ileride 2050 yıllarında %70'e yakın bir gıda artışı olabileceğini burada dile getirdiler. Ben tekrar üzerinden geçmek istemiyorum ama insan yaşamının merkezinde olan, bu kadar önemli bir yer tutan gıdanın, tarımsal üretimini arttırılması için bizim gerçekten algıyı çok yüksek tutmamız lazım. Aslında Covid bir dönüşüm süreci oldu. Buradan doğan algıyı herkes fark etti. Biliyorsunuz Covid'den dolayı Birleşmiş Milletler Gıda ve Tarım Örgütü (FAO) sürekli rakamlar açıklıyor. Dünyadaki gıda fiyatları aydan aya yükseliyor. Sanırım son açıklanan rakamlar geçmiş 15 yılın, 20 yılın en yüksek seviyesi. Ülkemizde de bu artışlar gıda enflasyonunu tetiklemektedir. Çünkü ürettiğimiz ürünler, bütün dünyada tüketilen ürünler... Dünyadaki dolar fiyatı, iç piyasada da aynı fiyatın olmasını sağlıyor. Günümüzde yurt dışında nohuttun tonu 1.400 dolar ise iç piyasadaki fiyatı da aynı olacaktır. Çünkü o üretici veya o tüccar ürünü ya ihracata ya da iç piyasaya gönderecektir. İç piyasada fiyat, yurt dışındaki fiyata göre oluştuğu için yurt dışındaki fiyat artışları ve Türk Lirasının dolar karşısında değer kaybetmesi, maalesef son dönemde fiyatların hızla yükselmesine ve insanlarımızın gerçekten alım gücünün düşmesine neden oldu.

Ben gururla söylüyorum, Covid zamanında hem devletimiz hem de Toprak Mahsulleri Ofisi hiçbir zaman bu ürünleri yoka düşürmedi. Bu Türkiye'nin bir başarısıdır. Avrupa'da birçok ülkede rafların boş kaldığını gördük fakat ülkemizde fiyatlarda artış görülse de böyle bir durum ile karşılaşmadık. Bu kapsamda gelecekteki olasılıkları iyi planlamamız gerekiyor. Ortak ve verimli çalışmak, konulara bilimsel yaklaşmak ve ulusal bir tarım politikası ortaya koyarak bu yolda yürümek esastır diyorum. Hepinizi saygıyla selamlıyorum.

KAPANIŞ

Celal Toprak: Efendim, çok teşekkür ederiz değerli katkılarınız için. Ben sevgili hocam Mustafa Bayram’a, Gülfem Eren hanımefendiye, Mehmet Reis üstada, Özkan Taşpınar, Hüseyin Bekçi ve Şemsettin Me-miş’e tek tek teşekkür ediyorum. TMO Genel Müdürümüze çok teşekkürler katkıları için. Bu toplantılarda belirtilen bir nokta vardı, ortak akıl çok önemli. “Bilgi paylaştıkça büyür” ifadeleri çok önemliydi. Bu toplantıda da bunu gözlemledik. Ben İstanbul Ticaret Borsası Başkanı sevgili Ali Kopuz’a çok teşekkür ediyorum. Sevgili Başkanım bu arada bu toplantılarla ilgili bir arkadaşımız aradı. Gazeteci bir arkadaşımız benim. “Niye Borsa bu tür toplantılar yapıyor diye bir araştırayım” dedi, “Meğer Borsa bizmişiz” diye bir ifade kullandı. Gerçekten Borsa biziz. Borsada bir şekilde hepimizin bir noktası var. Yani yediğimizle ilgili, içtiğimizle ilgili, üretimle ilgili... Yani Borsa gerçekten bir parçamız bizim. Bugüne kadar biraz ayrı kalmışız ama sevgili Başkan sayesinde büyük bir buluşma gerçekleşti. Çok etkileniyoruz bu toplantılardan ve devam edecek diye biliyorum. Elif Hanım devam edecek sanıyorum, aylık toplantılar şeklinde. Bu bilgiyi de paylaşalım isterseniz.

Elif Aşlamacı Attepe: Evet, aylık olarak devam edeceğiz. Çok da güzel bir toplantı oldu. Çok değerli konuşmacılarımızın hepsine teşekkür ediyoruz. Sağ olun.

Celal Toprak: Evet, Sayın Kopuz sevgili Başkan, Borsa bizmişiz. Artık size ortak geldik. Böyle anlattı arkadaşımız. Son bir iki cümle alalım. 16 gibi de noktalamayı hedefliyoruz. Buyurun efendim, buyurun Başkanım.

İSTİB Yönetim Kurulu Başkanı Ali Kopuz:

Celal başkanım, ben de çok teşekkür ediyorum. Gerçekten Borsa sizsiniz, hepimiziz yani neticede İstanbul'da yaşayan herkes, Türkiye'de yaşayan herkes bir Borsa mensubu ve Borsanın bir üyesidir. Böyle düşünüyoruz. Çok güzel ve verimli bir toplantı oldu. Ben zaman zaman toplantı dışında bazen burada da toplantılarımız vardı. Gazeteciler vardı. Sonrasında gelen gazeteciler vardı. Bazen toplantının dışında kaldım, çok özür diliyorum. Ben hocalarımı ve tüm katılımcıları tebrik ediyorum verdikleri katkılardan dolayı. Elif Hanım'ın söylediği gibi her ay bu toplantılar devam edecek. İnşallah bu toplantılarda yine hep beraber aynı karalılıkla devam etmiş oluruz. Daha yoğun bir şekilde devam etmiş oluruz.

Celal Toprak: Teşekkür ediyorum Başkanım. Evet, sevgili dostlar katkı veren herkese çok teşekkür ediyoruz. Sizleri yorduk. Herkesin konuşması aslında tek tek ele alınıp günlerce değerlendirilecek başlıklar taşıyordu. İnşallah belki Elif Hanım onları belki alt başlıklar haline de getirir. Hepinize güzel bir gün diliyorum. Bereketli ticaretler diliyorum. Hoşça kalın Efendim. Sevgili Başkanıma da tekrar teşekkür ediyorum.

İSTİB Yönetim Kurulu Başkanı Ali Kopuz:

Biz teşekkür ederiz. Hayırlı günler.

BASIN YANSIMALARI

Hürses

‘Tarım 4.0 geleceğin değil, bugünün kaçınılmaz teknolojisidir’

İSTİB Yönetim Kurulu Başkanı Ali Kopuz, "Bugün yüksek teknoloji, dolayısıyla da yüksek verimli tarımsal üretimi gerçekleştirmeye başlayanlar geleceğe hazır demektir" dedi.

İstanbul Ticaret Borsası (İSTİB) Yönetim Kurulu Başkanı **Ali Kopuz**, Tarım 4.0 olarak isimlendirilen süreç için 'geleceğin tarımı' demenin artık yanlış olacağını belirterek, "Güncü bu konuda gelecek geldi. Tarım 4.0 geleceğin değil, bugünün kaçınılmaz teknolojisidir." ifadelerini kullandı.

İSTİB'den yapılan açıklamada ocak ayı meclis konuşmasına yer verilen Kopuz, son dönemde gerçekleşen ihracat artışına ve ihracatın gıda boyutuna dikkati çekerek, rakamların umut verici olduğunu ancak atalete kapılmamak gerektiğini kaydetti.

Kopuz, şu değerlendirmelerde bulundu: "Tüm dünyanın yaklaşan bir gıda sorunu ile karşı karşıya olduğunu unutmamalıyız. Sık sık tekrar ediyorum: Yarım dünyası büyük sorunu gıda iklim değişikliğine karşılıkta nüfus kadar her sorun gımsız etkileyen bir slatıyor. Muhtemel

bir gıda krizinden en az etkilenmek için yapılması gerekenler bellidir. Öncelikle tarım teknolojilerinde yeni gelişmelere hemen ayak uydurmak, hatta bu gelişmeleri bizzat gerçekleştirmek zorundayız. Tarım 4.0 olarak isimlendirilen süreç için artık 'geleceğin tarımı' demek yanlış olacaktır.

Güncü bu konuda gelecek geldi. Bugün yüksek teknoloji, dolayısıyla da yüksek verimli tarımsal üretimi gerçekleştirmeye başlayanlar geleceğe hazır demektir."

Türkiye'nin bu konuda ki çalışmaların yoğun olarak gerçekleştirildiği bir ülke olmasının memnuniyet verici olduğunu belirten Kopuz, "Yerli ve milli elektrik

li traktörümüz, zirai sensörler havaya aralarımız ve tarımın çeşitli dallarında çözüm üretmek için kurulmuş startup'larımız var. Gıda ve tarım konusunda tek noktelerimizde birçok şirket verimli çalışmaları yürütüyor. Öte yandan bir şansımız da tarımın önemli kavramı ve bu doğrultuda icraatlar yapan bir hükümetimizin olması." ifadelerini kullandı.

Ali Kopuz, 2022 yılı hasılasının düşmesi için önlem alınması gerektiğini vurgulayarak, "Hükümetin hızlı, kararlı ve etkin tarımın en iyi ortaya çıktığı dönem, pandeminin tüm dünyaya olumsuz etkilediği yıllar oldu. Önemli tarımsal ürün üreticisi ülkelerin bir-

çoğunda düşmesine rağmen, ülkemizin tarımsal hasılası, geçen yıl hariç, her yıl arttı. Tarımsal ürün ihracatımızdaki olağanüstü artışın nedenlerinin başında da bu durum geliyor. Özellikle Avrupa'ya tarımsal ürün ihracatı gerçekleştiren ülkelerdeki 2020 yılı hasılasındaki azalma, bizim yeni pazarlara açılmamıza yardımcı oldu. İnşallah geçen yıl azalan tarımsal hasılamızı bu yıl arttırarak, bu trendi sürdüreceğiz. İnşallah, ki tarımsal hasılamız yeni rekorlar kırmaya izin gereken tedbirler alınacaktır." açıklamasını yaptı.

Özellikle son aylarda yaşanan kur istikrarısızlığı dolayısıyla ortaya çıkan tarımsal girdi fiyatlarındaki artışın doğrudan ve dolaylı olarak sorunların çözülmesinin büyük önem arz ettiği ni ifade eden Kopuz, tarımsal desteklerin gözden geçirilmesi ve yeniden düzenlenmesinin faydalı olacağını dile getirdi. Kopuz, böylece 2022 yılı tarımsal hasılasını geçen yıla göre arttırmının mümkün olacağını kaydetti. (aa)

Salgın tarıma yeni sorunlar ekledi

İstanbul Ticaret Borsası (İSTİB) tarafından, Güvenilir Ürün Platformu desteğiyle düzenlenen 'Borsa Meydanı'nda Sektörler Konuşuyor" etkinliklerinin ilki 'Hububat'ta Küresel Trendler ve Türkiye' başıyla gerçekleştirildi. **İSTİB Başkanı Ali Kopuz**, gıda arzına yönelik tehditlerin giderek ciddileştiğini belirterek, tarım arazilerinin azaldığını ve iklim krizinin yaşandığını ifade etti. Tarıma ilgili süregelen sorunlara salgın kaynaklı yenilerinin de eklendiğini aktaran Kopuz, "Bu süreçte tarımsal girdi maliyeti ve navlun fiyatları yükseldi, tarım işgücünde azalma yaşandı. Tüm bu sorun yumağının çözümü için en büyük görev ise bilim insanlarına, karar alıcılara ve biz sektör mensuplarına düşüyor. Bu görev bilinciyle başlattığımız toplantılarda, tüm paydaşlar bir araya gelecekler ve gıda sektörlerinin sorunlarını tartışarak çözüm önerileri sunacaklar" ifadelerini kullandı.

AKSAM

TMO ÜRÜN ALIRKEN ARTAN MALİYETLERE DE BAKACAK

İSTANBUL Ticaret Borsası (İSTİB) tarafından düzenlenen 'Borsa Meydanı'nda Sektörler Konuşuyor" etkinliklerinin ilki 'Hububat'ta Küresel Trendler ve Türkiye' başıyla gerçekleştirildi. Toplantıda konuşan Tıprak Mahabul Öte (TMO) Genel Müdürü Ahmet Güldal da gıda fiyatlarında son 18 yılın en yüksek düşüşünü yaşadığını söyledi. Hasat sonrasındaki

tablonun olumsuzya dönmeye başladığını kaydetti. Güldal, "Öretim maliyetlerinde artmalar meydana geldi. Buna karşılığında ve 2022 yılı hasat döneminde tüm maliyet artışları da hesaba katılarak üreticilerimiz memnun edecek altım fiyatı açılacaktır" dedi.

İSTİB Başkanı Ali Kopuz da, gıda arzına yönelik tehditlerin gıda-

rek ciddileştiğini belirterek, tarım arazilerinin azaldığını ve iklim krizinin yaşandığını ifade etti. Kopuz, "Tarıma ilgili süregelen sorunlara salgın kaynaklı yenilerinin de eklendi. Tüm bu sorun yumağının çözümü için en büyük görev ise bilim insanlarına, karar alıcılara ve biz sektör mensuplarına düşüyor" dedi. Rein Bakıyot Yönetim Kurulu Başkanı Mehmet Rein ise "Üreticilerimiz daha az su isteyen ve gübre istemeyen ürünlere ve ürüne yöneltilmesi gerekiyor" dedi.

nn çözümü için en büyük görev ise bilim insanlarına, karar alıcılara ve biz sektör mensuplarına düşüyor" dedi. Rein Bakıyot Yönetim Kurulu Başkanı Mehmet Rein ise "Üreticilerimiz daha az su isteyen ve gübre istemeyen ürünlere ve ürüne yöneltilmesi gerekiyor" dedi.

rekin çözümü için en büyük görev ise bilim insanlarına, karar alıcılara ve biz sektör mensuplarına düşüyor" dedi.

TARIMSAL GİRDİLERDE ARTIS % 36

TÜRKİYE İstatistik Kurumu, Kasım ayına ilişkin Tarımsal girdi fiyat endeksi (Tarm-GFE) verilerini açıkladı. Buna göre, endeksi Kasım 2021'de bir önceki aya göre yüzde 4,52, bir önceki yılın aynı ayına göre yüzde 36,2 arttı. Yılık artışın yüksek olduğu alt gruplar arasında, yüzde 120,54 ile gübre ve yüzde 50,51 ile çiftlik binarları olarak kayıtlara geçti.

Yeni Şafak

ALİ KOPUZ: ÜRETİMDE SORUN YOK, BEREKETLİ BİR YIL BEKLİYORUZ

KARTEL OLUSUMAYA BAŞLADI

İstanbul'da kar yağışı nedeniyle ulaşımda sorun yaşanıyor. Kar yağışı nedeniyle ulaşımda sorun yaşanıyor. Kar yağışı nedeniyle ulaşımda sorun yaşanıyor.

“Bolunmuş yüksekli bahane ederek raftaki urune zam ustune zam yapilar. dolar dusunce fiyatlar eski seviyeye cekilirdi. Üretimcinin elinde 12 lira olan malın fiyatı 10 lara düşürülürse sorunlar ve sebeplerinin aşarımına gerekçeleri beliren İSTİB Başkanı Ali Kopuz, “Aracılar her yarımdı bir de stokcular ekledim. Tarih için bu yıl olumlu olacak ve bereketli geçecek. Fiyatlar da düşecek” dedi.

Hic çabıya son ayta da kurumların beşerinin koluk kesildiği belirtilen bir de, İSTİB aracıları ve fahş kurumu İSTİB Başkanı Ali Kopuz, “Aracılar her yarımdı bir de stokcular ekledim. Tarih için bu yıl olumlu olacak ve bereketli geçecek. Fiyatlar da düşecek” dedi.

Yeni Üretimci Fiyatlar Kurulu Başkanı Ali Kopuz, “Aracılar her yarımdı bir de stokcular ekledim. Tarih için bu yıl olumlu olacak ve bereketli geçecek. Fiyatlar da düşecek” dedi.

Verimlilik artışı dikkat çekici. Ali Kopuz, “Aracılar her yarımdı bir de stokcular ekledim. Tarih için bu yıl olumlu olacak ve bereketli geçecek. Fiyatlar da düşecek” dedi.

de so ya yapayozu zaten. Bu bakanlık fiyatlar. Bugün Hububat İlgili Üretimci Başkanı Ali Kopuz, “Aracılar her yarımdı bir de stokcular ekledim. Tarih için bu yıl olumlu olacak ve bereketli geçecek. Fiyatlar da düşecek” dedi.

İhracatın kısıtlama getirilmesi nedeniyle fiyatlar. Bugün Hububat İlgili Üretimci Başkanı Ali Kopuz, “Aracılar her yarımdı bir de stokcular ekledim. Tarih için bu yıl olumlu olacak ve bereketli geçecek. Fiyatlar da düşecek” dedi.

GÜNBOYU

Tarım alımları girdi maliyetleri yükseldi tarım işgücünde azalma var

İSTANBUL Ticaret Borsası (İSTİB) tarafından, Güvencil Ürün Platformu desteğiyle düzenlenen “Borsa Meydanı’nda Sektörler Konuşuyor” etkinliğinin ilk Hububat’ta Küresel Trendler ve Türkiye’ye başlatıldığı gerçekleştirildi. Toprak Mahsulleri Ofisi Genel Müdürü Orlin Güdül, Tahıl ve Bakliyat İşleme Teknolojileri, De-polama ve Analiz Sistemleri Derneği (HUBADER) Başkanı Prof. Dr. Mustafa Bayram, Reis Bakliyat Yönetimi Kurulu Başkanı Mehmet Reis, Ulusal Hububat Konseyi (UHK) Başkanı Özkan Taşpınar, Hububat Tedarikçileri Derneği (HUBUDET) Başkanı Gülfem Eren, İSTİB Hububat Ticaret Komitesi Başkanı Yardımcısı Hüseyin Bekçi, İSTİB Hububat Maliyetleri ve Yem Ticaret Komitesi Medias Yönetim Sorumlusu ve İSTİB Yönetim Kurulu Başkanı Yardımcısı ve İSTİB Ticaret Komitesi Yönetim Sorumlusu İsmail Hakkı İsmail Aral, konuşma olarak yer aldı.

GİRDİ MALİYETLERİ YÜKSELDİ

İSTİB Yönetim Kurulu Başkanı Ali Kopuz, güdüm yöneltti. Hububat maliyetleri yükseldi, tarım işgücünde azalma var. İSTİB Yönetim Kurulu Başkanı Ali Kopuz, güdüm yöneltti. Hububat maliyetleri yükseldi, tarım işgücünde azalma var. İSTİB Yönetim Kurulu Başkanı Ali Kopuz, güdüm yöneltti. Hububat maliyetleri yükseldi, tarım işgücünde azalma var.

Analiz

Tarım verimi yüksek ÜRETIME GEÇMELİYİZ

Büyüyen güdümün çeşitli olumsuz etkileri gidererek büyüyen dikkat çeken İstanbul Ticaret Borsası (İSTİB) Yönetim Kurulu Başkanı Ali Kopuz, “Ülkelerin güdüm krizine karşı karşıya olduğunu, ancak yüksek verimli tarımsal üretimi gerçekleştirme bağışlarının geleceğe hazır olduğunu söyledi.

SEKİYİZ YAKLAZ

Güdümün, tarımsal üretimde önemli bir rol oynuyor. Güdümün, tarımsal üretimde önemli bir rol oynuyor. Güdümün, tarımsal üretimde önemli bir rol oynuyor.

ORTAK ANLAŞ YAKLAZ

Ortak anlaşma, tarımsal üretimde önemli bir rol oynuyor. Ortak anlaşma, tarımsal üretimde önemli bir rol oynuyor. Ortak anlaşma, tarımsal üretimde önemli bir rol oynuyor.

Tarım arzı artıyor

Tarım arzı artıyor, tarımsal üretimde önemli bir rol oynuyor. Tarım arzı artıyor, tarımsal üretimde önemli bir rol oynuyor. Tarım arzı artıyor, tarımsal üretimde önemli bir rol oynuyor.

Güvenliğin korunması

Güvenliğin korunması, tarımsal üretimde önemli bir rol oynuyor. Güvenliğin korunması, tarımsal üretimde önemli bir rol oynuyor. Güvenliğin korunması, tarımsal üretimde önemli bir rol oynuyor.

İstanbul Ticaret Borsası (İSTİB) Yönetim Kurulu Başkanı Ali Kopuz, “Ülkelerin güdüm krizine karşı karşıya olduğunu, ancak yüksek verimli tarımsal üretimi gerçekleştirme bağışlarının geleceğe hazır olduğunu söyledi.

Hububat sektörü borsa meydanına çıktı

İstanbul Ticaret Borsası tarafından düzenlenen 'Borsa Meydanı'nda Sektörler Konuşuyor' projesinin ilk toplantısı "Hububat'ta Küresel Trendler ve Türkiye" başlığıyla gerçekleştirildi. Hububat ve bakliyat sektörlerinin tartışıldığı toplantıdan çıkan çözüm önerileri ve bilgilendirme çalışmaları ise sektörün geleceğine ışık tutacak.

21 Ocak 2022 Cuma 11:54

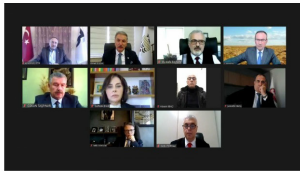

İstanbul Ticaret Borsası (İSTİB) tarafından, Güvenli Ürün Platformu desteğiyle düzenlenen 'Borsa Meydanı'nda Sektörler Konuşuyor' etkinliklerinin 3ü "Hububat'ta Küresel Trendler ve Türkiye" başlığıyla düzenlendi.

Güvenliye Ürün Platformu Başkanı Kulu Toprak'ın moderatörlüğünde yapılan etkinlik, alışveriş konusuna geçilmeden önce İSTİB Yürütme Kurulu Başkanı Ali Kopus, güda arzı ile ilgili tedbirleri açıkladı. Tedbirleri hatırlatarak, tarım arzlarının azalmasını ve yapının önemi üzerine dikkat çekti. Tarılla ilgili süreçlerin sonuna pandemi kaynalaı yeniden de elendiğini ifade eden Kopus: "Bu süreçte tarımsal güdün maliyetleri ve zorlukları karşılıklı olarak, tarım güdüsüne azalması gerekiyor. Tüm bu sorunların çözümü için en büyük görev ise bütün insanlarımız, kurallara ağırlık ve birleşik hareketler yapmaktır. Bu görev bilimsel bulgularımız toplanımları, tüm paydaşlar bir araya gelecek ve güda sektörlerinin sorunlarını tartışarak çözüm önerileri sunacaklar" şeklinde konuştu.

Ahmet Güllal: Alın fiyatlarında üretim maliyetlerini dikkate alacağı

Toprakların ilk konusması Toprak Mahsulleri Ofisi (TMO) Genel Müdürü Ahmet Güldal, pda fiyatlarında sen 19 yıl en yüksek düşüşün yaşandığı belirterek, "Hasat sonrasındaki tahminler olmasına düşenecek münafıdır. Üretim maliyetlerinde artmalar neyden dolayı. Bunu farklandıysanız 2022 yılı hasat düşenecek tüm maliyet artımları da hesaba katarak üreticilerimizi neyden edecek olan fiyatın açıklığına" dedi.

Yoğun katılımla gerçekleşen etkinlikte konuşan profesyoneller ise şu detayların aklını çizdi:

Tahli ve Bakıltay İşleme Teknolojileri, Depolama ve Analiz Sistemleri Derneği (TABADER)
Başkanı Prof. Dr. Mustafa Bayram, Avrupa Birliği poliklinikarında yarında ölkemize toya ve alternatıf tanı poliklinikar bildelemine gerektirili ifade ederek, "Ölkemizin bazı üniversiteler koruması ve gözetmesi gerekiyor. Türkiye, tahli olduğu AB poliklinikarından yararlanarak olarak alternatıf poliklinikar geliştirmektedir. Aynı zamanda soya gibi yeni ürünleri de üretin yapılandırmasını içine kapsamız gerekiyor."

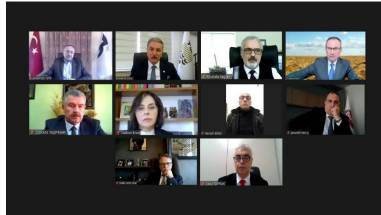
Reis Bakıştay Yönetim Kurulu Başkanı Mehmet Reis ilân değişikliğinin tüm politikaları belirlerken göz önünde bulundurulması gerektiğini belirterek, "Önemli işlemlerimizin düzenlenmesi sürdürülebilir gelecek için büyük önem arz ediyor. Önceliklerimizi daha az su tüketen ve gübre tüketmeyen ürünlerle ve tarlaları yönetimsiz bırakarak, ilâhî kâşullarla uygun ve verimli yapmak önümüzdeki yıllarda" dedi.

Ulusal Hububat Konseyi Başkanı Özkan Taşpınar, tarımsal ürünlerin kalitesinin artırılmasına hayati öneme olduğunu vurgulayarak "Ülkemizde hububat tarımı yüzde 80 kıraç alanlara yapılıyor. Kıraç alanlarda organik maddeyi artırılmasına yönelik çalışmalar yapılmalıdır. Ayrıca maddesi

EKONOMİ İŞ DÜNYASI 23 Ocak 2022

Hububat ve Bakliyatçıların Buluşmasında Gündemi İklim Krizi...

İstanbul Ticaret Borsası tarafından düzenlenen 'Borsa Meydanı'nda Sektörler Konuşuyor' projesinin ilk toplantısı 'Hububat'ta Küresel Trendler ve Türkiye' başlığıyla gerçekleştirildi. Hububat ve bakliyat sektörlerinin tartışıldığı toplantıdan çıkan çözüm önerileri ve bilgilendirme çalışmaları ise sektörün geleceğine ışık tutacak.

İstanbul Ticaret Borsası (İSTİB) tarafından, Güvenli Ürün Platformu desteğiyle düzenlenen 'Borsa Meydanında Sektörler Konuşuyor' etkinliğinin iki 'Hububatta Küresel Trendler ve Türkiye' başlığıyla dön gerçekleştirdi.

[illegible]

Hububat sektörü borsa meydanına çıktı

M. Cebatay KAYHAN - 1 dakika önce 2 dakika önce

HUBUBAT VE BAKLIYATÇILARIN BULUŞMASINDA GÜNDEMİ İKLİM KRİZİ BELİRLEDİ

İstanbul Ticaret Borsası tarafından düzenlenen 'Borsa Meydanı'nda Sektörler Konuşuyor' projesinin ilk toplantısı 'Hububat'ta Küresel Trendler ve Türkiye' başlığıyla gerçekleştirildi. Hububat ve bakiyat sektörlerinin tartışıldığı toplantıdan çıkan çözüm önerileri ve değerlendirme çalışmaları ise sektörün geleceğine ışık tutacak.

İstanbul Ticaret Borsası (İSTİB) tarafından, Güvenilir Ürün Platformu desteğiyle düzenlenen "Borsa Meydanı'nda Sektörler Konuşuyor" etkinliklerinin ilk "Hububat'ta Küresel Trendler ve Türkiye" başlıklı gerçekleşti.

[illegible]

Ahmet GÖDAL: Alım fiyatlarında üretim maliyetlerini dikkate alacağız

Toplantının ilk konuşmacısı **Toprak Mahsulleri Ofisi (TMO) Genel Müdürü Ahmet Güldağ**, gıda fiyatlarında son 19 yılın en yüksek dönemimin yaşandığını belirterek, "Hasat zamanında tahılın olumsuzluğa düşeceğine inanıyoruz. Üretim maliyetlerinde artmalar meydana geldi. Bunu farkındayız ve 2022 yılı hasat döneminde tüm maliyet artışlarını da hesaba katarak üreticilerinizi memnun edecek ölçüm fiyatı açıklıyacağız" dedi.

BORSA MEYDANINDA
SEKTÖRLER KONUŞUYOR

GIDA SEKTÖRÜNÜN KALBI BURADA ATIYOR

Gıdanın sorun ve çözüm önerileri Borsa Meydanında konuşuluyor...

İstanbul Ticaret Borsasının Güvenilir Ürün Platformunun destekleriyle düzenlediği Borsa Meydanı toplantılarında gıda sektörünün sorunları ele alınıyor, çözüm önerileri tartışılıyor.

Her ay gerçekleştirilen toplantıların sonuçları ilgililere iletiliyor, basında geniş yankı buluyor ve kitap olarak basılarak da paydaşlara dağıtılıyor.

istanbulticaretborsasi

istib1924

İSTANBUL TİCARET BORSASI
İSTANBUL COMMODITY EXCHANGE 1924

www.istib.org.tr